

SBB

Sdružení
Bienále
Brno

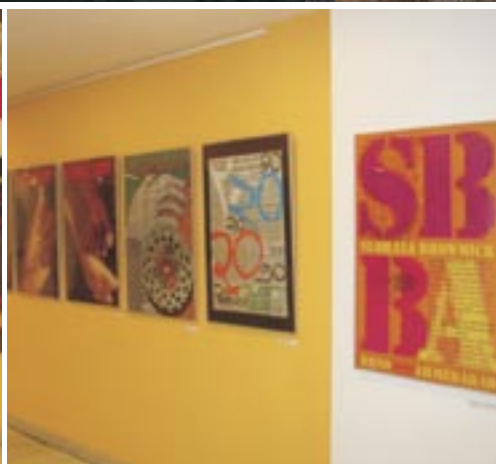
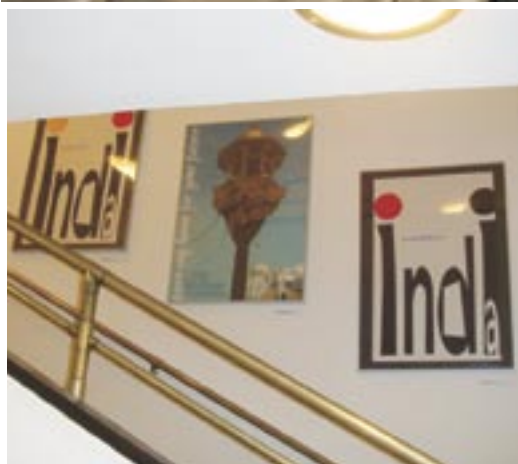
čtvrtletník ze světa designu /
č. 42/43 / květen 2010

SBB vydává Sdružení Bienále Brno, o. s., IČ 188 29 139
/ Založeno 1992 / (č. 1–28 Zprávy SBB, od č. 29 SBB)
/ Neprodejné / Adresa redakce: SBB, Jiráskova tř. 4,
602 00 Brno / Editor: doc. Ing. arch. Jan Rajlich,
/ T/F: 549 252 807, E: Rajlich@sbb-bienalebrno.cz /
Tisk: Tiskárna Expodata-Didot, Brno-Výstaviště /
MK ČR E 17351 / ISSN 1802-4017

/ Vyšlo s finanční podporou
statutárního města Brna

B | R | N | O

/ www.sbb-bienalebrno.cz

Kalendář / nejdůležitější termíny

> 22. 5. 10 – uzávěrka 2. bienále plakátu Chicago US

31. 5. >20. 6. 10 – 21. festival plakátu a gr. designu Chaumont FR

1. 6. 10, 17 h – vernisáž **Jan Rajlich – 150 let** / Brno –
h. m. g. d. 60, Galerie HaDivadlo Brno (> 30. 9. 10)

5. 6. >30. 9. 10 – 22. mezinár. bienále plakátu Varšava PL

22. 6. >24. 10. 10 – **24. mezinárodní bienále
grafického designu Brno 2010**

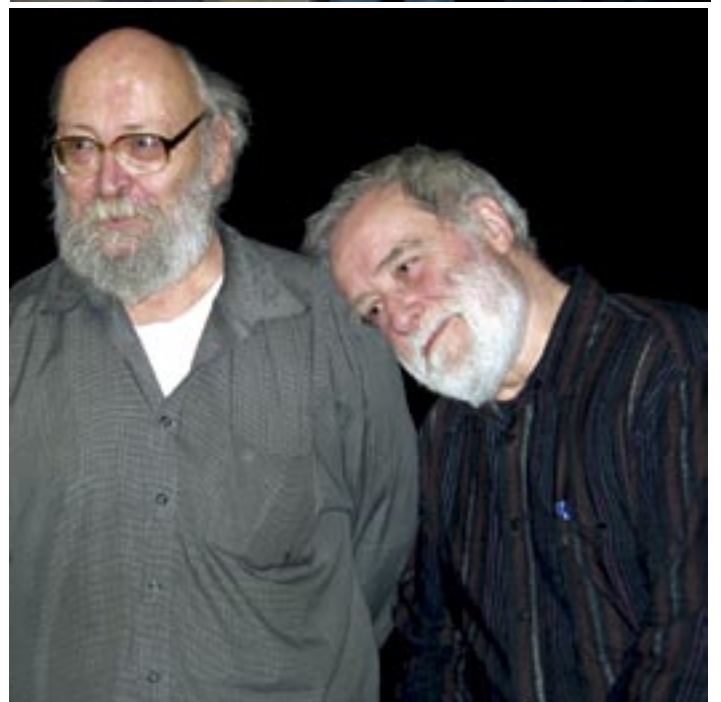
15. 8. >3. 9. 10 – 9. bienále gr. designu Golden Bee Moskva RU

Subrata Bhowmick v Brně

Svoji výstavu přiletěl do Brna z Ahmedabadu zahájit čestný člen SBB Subrata Bhowmick, na fotu Igora Zehla před svými textilními kalendáři v rozhovoru s Jany Rajlichy st. a ml.; dole záběry z expozice plakátů, kdy bylo poprvé využito i schodiště HaDivadla (více na str. 3)

Příště: SBB 44 – redakční uzávěrka 15. 9. 10

► Příloha **SBB 42/43**: členové SBB obdrží čtyři katalogy – Užité grafik František Borovec, Subrata Bhowmick – textilní kalendáře, Plakáty 2000/9... a něco z knih – Karel Aubrecht a Jan Rajlich – 150 let

Užitý grafik Borovec František: Diváky vítaly v Galerii HaDivadlo Brno girlandy a desítky logotypů... / Autor před svými ilustracemi / Vernisáž 12. 2. 10 uvedli Jan Rajlich ml., Boris Mysliveček a autor / S velkým ohlasem vystoupila vokální skupina Flow of Voices / Dole vpravo F. B. naslouchá opřen o rámě Myslivečkovo / Nahoře dobře zauzlený F. B., aneb vizuální styl včetně pečiva... / Je po vernisáži – F. B. mezi Karlem Aubrechtem a Václavem Mekyskou (dole vlevo) – Tato výstava Brno – hl. město graf. designu č. 58 byla prodloužena do >5. 4. 10 / Fotořáfovali Anna Pecková, K. A. a J. R. ml.

Subrata Bhowmick: 59. výstava Brno – hl. město graf. designu, textilní kalendáře a plakáty Subraty Bhowmicka, byla v Galerii HaDivadlo Brno posunuta na 9. 4.>20. 5. 10; Tisková konference byla početně navštívena / Na 2. obr. vlevo shora např. redaktorka ČRo doc. Alena Blažejovská / Nahoře uprostřed fotografka Anna Pecková / Vpravo již na záběru z vernisáže Nad'a Zoufalová / Vernisáž S. B. věnoval 90. narozeninám Jana Rajlichova st. / Dále jistě poznáte Alenu Rajlichovou a dole zleva Annu a Františka Borovcovy s Milanem Kabátem a Věrunu a Dušana Junkovy / Foto: A. Rajlichová, Vl. Brimová, A. Pecková. a J. R. ml.

Výstavy Sdružení Bienále Brno

Jan Rajlich – 150 let / years

60. výstavou cyklu Brno – hl. město graf. designu k společnému jubileu „150 let Jana Rajlicha“ se brněňští grafici, otec a syn **Jan Rajlich st.** (90) a **Jan Rajlich ml.** (60), po delší době připomenou v Brně výběrem ze své plakátové tvorby. Výstava byla z provozních důvodů Galerie HaDivadlo Brno posunuta na 1. 6. >30. 9. 10, **vernisaž v úterý 1. 6. v 17 h.** uvede prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc., v hudebním programu vystoupí obdobně jako na zahájení **Subraty Bhowmicka** Ensemble Marijan ze Sdružení Q (Ivo Medek, Jan Kavan a Sára Žalčíková). Výstava má záštitu Mezinár. rady organizací graf. designu – Icograda v Montrealu. Přílohou tohoto vydání SBB je katalog výstavy, o které budeme více referovat v příštím čísle. Čestný předseda a zakladatel Bienále Brno i SBB **Jan Rajlich st.** oslavil 90 let 10. 4. 10. V předvečer jubilea je připomenul **S. Bhowmick** na své vernisáži i tím, že svoji výstavu **J. Rajlichovi** věnoval. Mnozí návštěvníci vernisáže pak využili přítomnost **J. R. st.** ke gratulacím... Dílo **J. R. st.** připomínáme v tomto čísle SBB na str. 09–12 jeho posledním článkem, kterým v r. 2007 reagoval na „krátkou paměť“ mladých českých grafiků...

Plakáty 2000/9... a něco z knih – Karel Aubrecht

Jako 61. výstava cyklu Brno – hl. město graf. designu byla zařazena výstava **Karla Aubrechta** „Plakáty 2000/9... a něco z knih“, která byla otevřena 23. 3.>30. 4. v budově Akademie věd České republiky v Praze na Národní tř. 3. Na vernisáži promluvila a úvod do katalogu napsala Radomíra Sedláková. Výstava byla příspěvkem SBB ke Světovému dni grafiky (27. 4.). Video z vernisáže – viz <http://www.prvnizpravy.cz/video/vikendovy-rozhovor---karel-aubrecht---politicke-plakaty-delat-nechci>; http://press.avcr.cz/video-pro-media/vernisaaz_vystavy_karla_aubrechta.html

Členové SBB

Jubilea členů SBB červenec–prosinec 2010

V této rubrice uvádíme naše členy, kteří dovrší v daném období 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 150... let !!! **BLAHOPŘEJEME !!!** **František Borovec**, 14. 7. – „70“ / **Pavel Beneš**, 15. 7. – „50“ / **Augustin Milata**, 25. 7. – „70“ / **Josef Kubíček**, 24. 8. – „70“ / **Václav Svoboda**, 25. 9. – „70“ / **Michal Wein**, 21. 11. – „60“ / **Evžen Jecho**, 24. 12. – „65“ **BLAHOPŘEJEME !!!** 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 150... !!!

Galerie dvojKA = Kubín/Aubrecht

Od února 2010 je Galerie České advokátní komory (palác Dunaj, Národní tř./Voršílská ul., Praha 1) v soukromém pronájmu a péči Petra Kubína a **Karla Aubrechta**. Pro každou cca 2 měsíce trvající výstavu si autoři dohodnou společně téma, ale pracují „utajeně“ a své exponáty si navzájem ukazují až při přípravě katalogu. Místo některých plakátů/katalogů je ke každé výstavě vydán katalog formátu 14 × 15 cm o dvanácti stranách, bibliofilského typu (náklad 56 výtisků je číslován a signován oběma autory), obsahuje reprodukce všech exponátů, úvodní text, který je i součástí výstavy, a kontakt na autory. Autoři děkují Sdružení Bienále Brno za podporu formou zařazení těchto katalogů do vydavatelské činnosti SBB.

Další výstava Jiřího Elišky v Brně

Figury, znaky, symboly, cover design, počítačové kresby, grafické slogany... **Jiřího Elišky** uvedla 16. 2. 10 na vernisáži v Divadle Bolka Polívky PhDr. Petra Kačírková, Ph.D.

Stíny těch zapomenutých bdi

Jako „homage à František Malý“ (k počtě významného brněnského malíře poloviny 20. stol.) byla uvedena nová výstava skupiny Stir-up, jejímiž členy jsou i členové SBB **Josef Bubeník** a **Josef Kremláček**. Výstava se konala v Galerii Katakomy, CED Brno 10. 3.>11. 4. 10

Karel Aubrecht: (Levý sloupeček na str. 5) Mezi návštěvníky vernisáže výstavy v Akademii věd ČR můžete nalézt několik kolegů: zleva (pod lampou) část J. Novotného v rozhovoru s P. Kubínem, zcela v pozadí zády stojícího

P. Beneše s L. Šedivým, skoro uprostřed fotografy F. Dostála a V. Kronbauer, před vitrínou stojícího J. R. Nováka a vpravo od něj K. Míška... (foto J. Hebr) / Na druhém snímku zprava Jiří Novotný z tiskového odboru AV ČR, uprostřed doc. Ing. arch. Radomíra Sedláková, CSc. (jinak kurátorka sbírky architektury SMSU Národní galerie v Praze), která promluvila o autorovi, jeho práci i dlouholetém společném přátelství a spolupráci, a mezi ní a autorem paní šatnářka sledující vernisáž ze svého pracoviště / S audio/video miništáblem AV ČR (2 foto V. Kronbauer) / Ačkoli výstavní prostor před knihovnou AV ČR je komorní, návštěvníci mohli vidět 70 prací (43 plakátů a 37 publikací), které vznikly (s výjimkou asi 2 publikací z konce 90. let 20. stol.) v posledních deseti letech (foto K. A.)

Galerie dvojKA: (Pravý sloupec na str. 5) Nadcházející jaro a instalace druhé výstavy se staly důvodem k dalšímu autor-skému vyčištění výkladů paláce Dunaj; při celé akci vydatně pomohl Kubínův syn Matyáš, oba na snímku / Ukázka z první výstavy Karla Aubrechta a Petra Kubína na téma Logo / Z pravé probíhající výstavy na téma Portrét: kolega Kubín fotogra-fuje svůj nově prezentovaný autoportrét, jehož základ vznikl zhruba před třiceti lety, aby z něj na své současné dobrodružné cestě po Indoné-ských ostrovech mohl občas doplňovat zásoby svého mladistvého elánu a sil...

a poté v galerii Jupiter clubu ve Velkém Meziříčí 19. 4.>12. 5. 10. Výstavy zahajoval Václav Pajurek a mezi vystavujícími hosty byly zastoupeny i výtvarné práce spisovatele Ludvíka Kundery, který se 22. 3. 10 dožil 90 let. Info: www.stir-up.net

Třičtvrtstoletí Jiřího Šalamouna

Jiří Šalamoun, narozený 17. 4. 35 v Praze, kreslí nepřetržitě odmalič-ka. V roce 1952 začal tudíž studovat na Akademii výtvarného umění, v grafické speciále VI. Pukla, v letech 1956–59 pokračoval na Hoch-schule für Graphik und Buchkunst v Lipsku u proslulého prof. Kapra a studium ukončil v Praze, opět na AVU, v roce 1962. Do školy se ještě vrátil v roce 1990, ovšem jako učitel VŠUP, kde byl r. 1992 jme-nován profesorem. Uplatnila se tu šťastně jeho profesní hloubka a šife – v té době měl za sebou už desítky ilustrovaných a graficky upravených knih, řadu filmových realizací od kresleného seriálu, např. o Maxipsu Fíkoví, k filmovým titulům, množství plakátů, a to nejen filmových, ale i divadelních, jako třeba pro Divadlo Za branou v Praze nebo pro divadlo v Českých Budějovicích. Nejen ale to: jistá magie jeho působení na studenty ateliéru ilustrace spočívala i v jeho vzdě-lanosti, nejen sečtělosti, podmiňující ale zároveň i jeho poměrně vy-soké intelektuální nároky kladené na studenty. Profese ilustrátora a grafického designéra je činnost vycházející z hlubokého porozumění, rozvahy a do jisté míry i racionality. Jeho ilustrační soubory, k těm nej-rozsáhlejším patřila Dickensova „Kronika Pickwickova Klubu“ (1971), Cooperův „Poslední Mohykán“ (1968, 1972), Tolkienův „Hobit“ (1979), nebo ilustrace k Erenburgovi, Jiřímu Suchému, k poesii Šrutové, až po vrcholné jeho ilustrační dílo v „Kronice města Hloupětína“ Saltyko-va-Šchedrina (1990) představují jeden z největších výkonů české ilustrační tvorby druhé poloviny 20. století. Nelze však zapomínat, že Jiří Šalamoun je zároveň autorem rozsáhlého grafického díla, tvořícího svébytnou a ilustraci rovnocennou část jeho tvorby. Specifickým způsobem vyvažuje umělcevu ilustrační tvorbu – vyvázána ze spoji-tosti s textem vytváří si svůj vlastní příběh, který se ale rozrůstá a přet-várí do znakových struktur, vytvářející si svůj abstraktní jazyk. A ještě ke všemu je básníkem, skeptickým a ironickým komentátorem člově-kovy sudby. Všechny složky díla jsou silně provázány otázkami, které vypadají, jako by si je vypůjčil od doktora Johanna Fausta.

Jan Rous

Text k výstavě **J. Šalamouna** „Pidluka Padluka“ v Galerii Františka Drtíkova, Zámeček – Ernestium Příbram, 22. 4.>2. 6. 10. Podívejte se na „nástěnku“ z vernisáže na str. 20.

Myslivoček 4D – Plakát, prostor

Projekt kurátora Martina Maryšky představí na různých místech a různými způsoby 4rozměrné plakáty člena SBB **Borise Myslivečka**, které vytvořil pro Divadlo Husa na provázku v 70. až 90. letech 20. sto-letí. Partneři projektu jsou Mezinárodní festival Divadelní svět Brno / www.divadelnismet.cz, Centrum experimentálního divadla / www.ced-brno.cz, Galerie Vaňkova / www.galerie-vankovka.cz, Divadlo Husa na provázku / www.provazek.cz, Studio Dům, Brněnské kulturní cent-rum / www.bkc.cz a také SBB / www.sbb-bienalebrno.cz. Projekt byl podpořen statutárním městem Brnem. **Myslivočkovy** plakáty naplňují svůj smysl teprve až v kontextu plakátovací stěny, zdi, ohrady, výlohy — ve veřejném prostoru, k účasti na tvůrčím aktu zvou také kolem-jdoucí a tato hravost se stává jejich čtvrtým rozměrem: Např. na plakát (2D) k inscenaci „20 minut s andělem“ **Myslivoček** lepí obálku (3D). Když ji chodec otevře, najde v ní pírkou a dozví se o představení více (4D). Projekt „**Myslivoček 4D**“ má následující výstavní program: 15. 5. 10 – Dům umění, Malinovského nám. 2 (v rámci akce Brněn-ská muzejní noc), 11. 6. >18. 6. 10 – Plakátová stěna na náměstí Svobody (v rámci festivalu Divadelní svět), 01. 7. >11. 7. 10 – Plakátový sloup v Galerii Vaňkova, 11. 6. >30. 09. 2010 – Instalace v Divad-le Husa na provázku. a dále celé léto ve výlepu v ulicích města Brna... Info: www.myslivocek4d.cz

Jan Solpera: (Nahoře) Jan Solpera je nerad středem pozornosti – tedy tentokrát jsem mu svou nepozorností vyhověl, myslím, dokonale / Výstavu uvedl Bohuslav Holý, uprostřed Jan Solpera, vpravo Vladislav Najbrt / Nahoře vpravo blízcí kolegové (zleva): P. Hrach, R. Vaněk, Z. Ziegler, J. Jiskra a V. Kučera / Ve výstavním sále VŠUP bylo za pár minut doslova narváno, což svědčí o tom, že J. Solpera má stále nejen spoustu obdivovatelů a přátel, ale i mnoho vděčných studentů / Obdobný výběr z plakátů, knih, logotypů, novoročenek, známkové a písmové tvorby J. Solpery bude k vidění i v rámci Bienále Brno 2010 (Fotografoval Karel Aubrecht.)

Space Cowboy – Jan Solpera – Typografie

K sedmdesátinám Jana Solpery se uskutečnila výstava na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (18. 2.>20. 3. 10). Prof. Jan Solpera se narodil 26. 12. 39 v Jindřichově Hradci. Studoval na Výtvarné škole v Praze (1954–58) a pak na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (1959–65). Na této škole působil v letech 1973–2003 jako pedagog, od roku 1992 vedl Ateliér písma a typografie. Těžiště jeho výtvarné činnosti je v práci s písmem, které je pro něj nejen prostředkem k vytváření verbálního sdělení, ale i tím nejučinnějším výtvarně-emočním prvkem. „Písmenka mě nepřestávají fascinovat, protože nejsou jen prostředkem k stabilizování a předání lidské myšlenky, ale svou výtvarnou formou dovedou tuto myšlenku konkretizovat a umocnit...“, uvádí Jan Solpera. Jeho aktivita zahrnuje grafický design, knižní grafiku, plakáty, grafiku v architektuře i známkovou tvorbu. Je autorem řady podnikových značek a logotypů, například pro Českou národní banku, Akademii věd a Subterru. Navrhuje typografická písma a písmem se rovněž zabývá jako teoretik. Je členem profesních organizací Type Directors Club v New Yorku, Double Crown Club v Cambridge, TypoDesignClub v Praze a Sdružení Bienále Brno. Za svou výtvarnou činnost získal přes čtyřicet ocenění doma i v zahraničí. Od roku 1966 se zúčastnil asi sto šedesáti výstav a domácích i zahraničních přehlídek grafického designu a plakátu. Podílel se na všech dvaceti devíti výstavách Typo& a osmkrát vystavoval samostatně. Aktuální výstava Space Cowboy umožňuje pražskému publiku po dlouhé době zhlédnout ve velkém rozsahu to nejlepší ze Solperovy tvorby. Je zastoupen v řadě našich i zahraničních sbírek, veřejných i soukromých. Žije a pracuje v Praze a Třeboni. V 77. čísle Revolver Revue se při příležitosti autorova významného jubilea za Solperovu práci ohlíží František Štorm, bývalý Solperův asistent a následně vedoucí Ateliéru písma a typografie.

18. 2.>20. 3. 10, Galerie VŠUP / Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze / náměstí Jana Palacha 80, Praha. Info – www.vsup.cz; www.vsup.cz/cs/grafika/atelier-tvorby-pisma-a-typografie

Josef Kremláček – Procházka s pohádkou

Kremláčkovy ilustrace vystavovala Galerie výtvarného umění v Hodoníně 3. 3.>25. 4. 10. Na vernisáži promluvil Ing. Karel Odehnal.

Evžen Jecho jubiluje pracovně

Vizualizovaná přednáška člena SBB **Evžena Jecha** „New York město dvou tváří“ byla na programu Muzea Zlín 25. 2. 10. V Městském divadle Zlín se pak v současnosti (3. 5.>31. 5. 10) odehrává „Abstraktní geometrie“, výstava k autorovým nadcházejícím 65. narozeninám. Její náplní je grafika a objekty.

Filmové plakáty Bedřicha Dlouhého a Zdeňka Zieglera

Cyklus „Zlatá éra československého filmového plakátu“, který připravuje Pavel Rajčan z Filmové galanterie Terryho ponožky, pokračoval v pražském kině Světozor dalšími dvěma výstavami:

- Náplní X. výstavy cyklu byly plakáty malíře a grafika Bedřicha Dlouhého. Narodil se 2. 8. 32 v Plzni. Studoval na Odborné škole keramiké v Praze (1949–52) a Akademii výtvar. umění v Praze (1953–59); prof. Miroslav Holý, prof. Karel Souček, kde poté v letech 1990–95 působil také jako pedagog. Kolektivně vystavuje od roku 1954, samostatně od 1962. Člen skupiny Šmidrové (od 1954), Umělecké besedy (1964–72), skupiny Zaostalí (od 1987) a S.V.U. Mánes (od 1955). V letech 1962–71 vytvořil 23 filmových plakátů, které diváci nyní mohli zhlédnout ve Foyer Kina Světozor v Praze (4. 2.>29. 3. 10). Výstavu kolegovi zahájil **Zdeněk Ziegler**, jehož výstava zde následovala.
- Grafik, typograf a výstavní designér **prof. Ing. arch. Zdeněk Ziegler** se narodil 27. 10. 32 v Praze. Studoval na Fakultě architektury ČVUT v Praze (1955–61). Od roku 1990 působil jako pedagog (2000–03 rektor) na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Kolektivně vystavuje od roku 1964, samostatně od 1970. Člen AGI (od 1980). Od roku 1984 členem Sdružení českých grafických designérů Typo & (od 1995 Typo Design Club), čestný člen Sdružení Bienále Brno. V letech 1963–1989 vytvořil 274 filmových plakátů. Patří k vrcholným představitelům československého filmového plakátu, kterému se věnoval více než 30 let. Výběr představila v kině Světozor XI. výstava cyklu „Zlatá éra československého filmového plakátu“ (30. 3.>30. 5. 10). Info: www.terryhoponozky.cz; www.terry-posters.com/ Fotoreportáže z obou výstav najdete na následující straně.

Výstava o Shigeo Fukudovi také v Japonsku

Nadace DNP (Dai Nippon Printing) Foundation for Cultural Promotion, ggg gallery a AGI-Japan zorganizovaly výstavu k úmrtí **Shigeo Fukudy**. Trvalo to více než rok, ale vernisáž „**Shigeo Fukuda Visual Jumping**“, IV. výstavy cyklu „DNP Graphic Design Archives Collection“, v tokijské

galerii ggg navštívilo 4. 3. 10 mnoho lidí – kromě přátel před rokem zesnulého populárního japonského grafika také manželka a dcera **S. F.** Vedle výběru z **Fukudových** neznámějších prací (108 plakátů) byla ústředním motivem expozice zeď se vzkazy, které byly speciálně pro výstavu získány z různých končin světa, kde všude **Shigeo Fukuda** měl mnoho přátel. Nechybělo tu ani několik vět **Jana Rajlichast.**, kterého **Shigeo Fukuda** navštívil poprvé v Brně začátkem 70. let při své expedici zeměmi východní Evropy. Výstavu dokumentuje katalog s texty **Ivana Chermayeffa**, Anity Kühnelové a Shoji Katagishiho, 280×223 mm, 64 s., který vydali pořadatelé. Výstava se uskutečňuje v ggg gallery 4.>27. 3. 10, v ddd gallery v Ósace 13. 7.>4. 9. 10 a v CCGA Center for Contemporary Graphic Art and Tyler Graphics Archive Collection ve Fukushima 18. 9.>23. 12. 10. Kontakt – E: Tanaka-A@mail.dnp.co.jp; www.dnp.co.jp/foundation

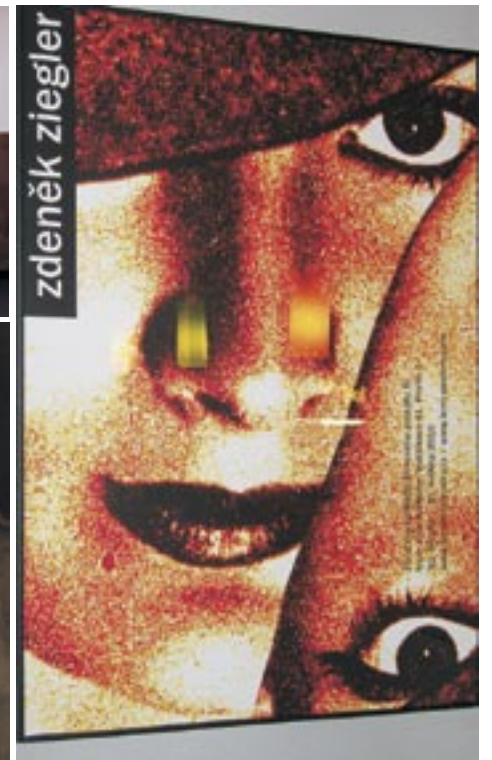
Dva záběry z výstavy „Shigeo Fukuda Visual Jumping“ v Ginza Graphic Gallery v Tokiu / Vpravo plakát k výstavě Uwe Loesche v Essenu

Punktum. Plakate von Uwe Loesch

Výstava v Neues Deutsches Plakat Museum im Museum Folkwang, Essen DE 17. 4.>13. 6. 10, je přehlídkou 40 let navrhování plakátu **Uwe Loesche**.

První plakát navrhl v roce 1968 pro politický kabaret „Das Kom(m)oedchen“. Velkoplošnými plakáty pro litografický závod Punktum vstoupil **Loesch** na začátku 80. let ve známost, za Punktum obdržel Grand prix v Lahti 1983. **Uwe Loesch** uspořádal již více než 30 samostatných výstav a obdržel desítky cen za plakáty, v roce 2008 byl poctěn Gutenbergovou cenou města Lipska.

Bedřich Dlouhý / Zdeněk Ziegler: B. Dlouhý s manželkou při své vernisáži / P. Rajčan s O. Poláčkovou-Vyleťalovou / Vlevo předseda spolku Hollar V. Suchánek a B. Dlouhý s dalšími přáteli / Pohled na stěnu filmových plakátů B. Dlouhého / Zdeněk Ziegler na své vernisáži / Také výstava Z. Zieglera se svým rozsahem dostala až k samému vstupu do kina Světozor / R. Vaněk, B. Holý a J. Rous / Poprvé v historii tohoto výstavního cyklu vytvořil autor plakát k výstavě. Byl v barevných mutacích vydán v nákladu 150 ks a je možné jej zakoupit přímo v Terryho ponožkách

JVS CORPORATE IDENTITY po česku

Jan Rajlich

Zájem o všechno, co souvisí s viditelným a hmatatelným usilováním prezentovat svůj podnik, představit na veřejnosti svou firmu, případně jinou konkrétní instituci či společenství v určitém, pokud možno příznivém světle a ve stylově sjednocených projevech, se u mne neprobudil až dnes, v závěru mé dosavadní šedesátileté profesní dráhy grafika-designéra. Doprovázel mě totiž už od raných let „učednických“ – studentských, kdy jsem shodou šťastných okolností pracoval v prostředí, které tehdy u nás hrálo v tomto směru vůdčí postavení. V létě 1939 jsem se ocitl ve Zlíně, v náručí neobvykle prosperujících Baťových závodů, kde jsem byl přijat jako jeden ze studentů prvního ročníku právě založené podnikové umělecké školy, s jednoduchým názvem „Škola umění ve Zlíně“. ¹⁾ Jako student „malířského oboru“ (specializace na grafiku vizuálních komunikací) jsem obzvláště intenzivně a na každém kroku vnímal nepřehlédnutelné působení důsledného, vysoce koordinovaného a přesnými a přísnými zásadami se řídícího úsilí vedení i všech složek firmy důsledně prezentovat značku Baťa za každých okolností a všude naprosto jednotně a v nejlepší světlo. Ačkoliv samotná škola se uprostřed náročně organizované průmyslové společnosti jevila jako jakási nezvyklá enkláva umění a kultury, i zde ekonomické postuláty a zákonitosti měly prim a doslova všemu vládly. Přesto kulturní aspekty vtělené do programu školy důsledným uplatňováním v každodenní praxi podnětně působily ve svém prostředí i v celé společnosti.

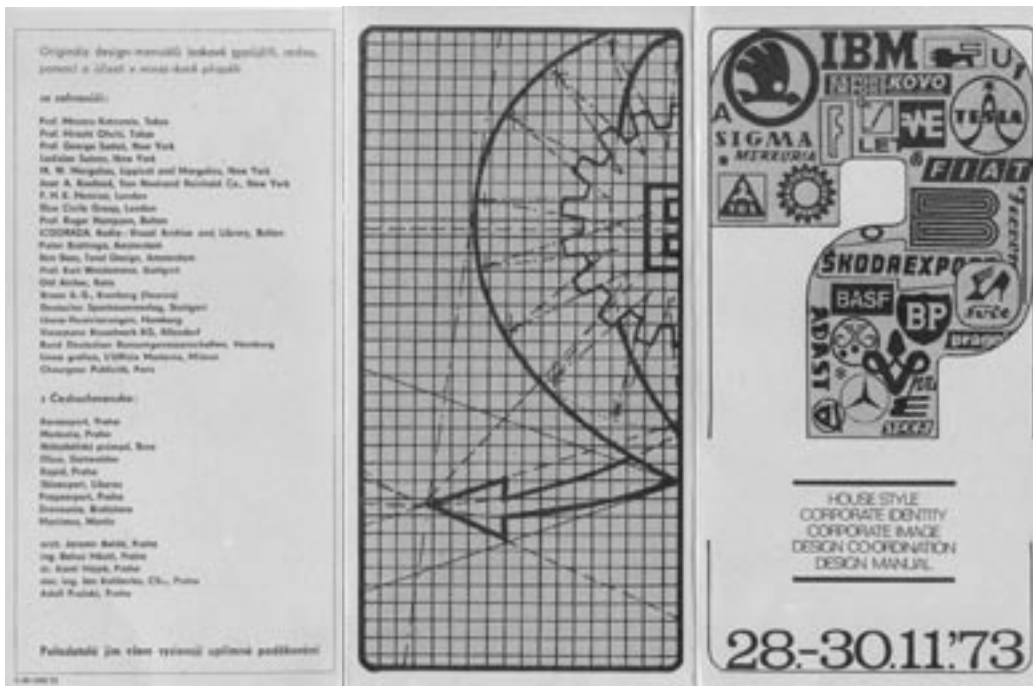
Mimo samotné studium patřilo k základní povinnosti každého studenta vydělat si během výrobní praxe na své studium a pobyt. Praxe se pak praktikovala přímo v různých továrních odděleních a dílnách, aby pokud možno každý student měl možnost se i důkladně seznámit se složitým provozem a výrobním systémem firmy. Mne tak tato praxe postupně zavedla do několika zajímavých továrních provozů, jejichž základy ve své podstatě spočívaly na využívání uměleckých tvůrčích prostředků a pracovních postupů ve prospěch výroby a její prezentace veřejnosti. Většinou to byla dílničká oddělení, která ve svém celku představovala útvar zvaný „Reklamní oddělení“. Baťovské „Reklamní oddělení“ nebylo žádný přehlédnutelný útvar. Byl to ve skutečnosti jeden obrovský tovární kolos s několika

Pozvánka na veřejnou trojdenní výstavu a seminář na téma jednotný vizuální styl, design-manuál apod., které jsem zorganizoval v tiskovém středisku BVV Brno v roce 1973

desítkami zaměstnanců sídlící v několika budovách a účelně rozčleněný do víceméně samostatně fungujících pododdělení. ²⁾

První moje umístění v praxi mne zavedlo do redakce třikrát týdně vycházejících závodních novin „ZLÍN“. ³⁾ Ve druhém školním roce pak přímo do Reklamního oddělení, kde jsem delší dobu pracoval v tzv. „výkladovém oddělení“. Byl to útvar, který zejména měl na starosti náplň, vzhled a uspořádání normalizovaných výloh ve všech normalizovaných prodejnách a obchodních domech firmy. Všechna tato prodejní místa byla povinná důsledně a do nejmenších detailů dodržovat jednotnou linii propagace a prezentace tak, jak jim ji pravidelně dodávalo ústředí prostřednictvím výkladového oddělení. Během roku bylo v „návrhovém oddělení“ ⁴⁾ naplánováno a realizováno několik stálých reklamních a prodejních kampaní, které obvykle sledovaly důležité zvyklosti a události v životě potencionálního zákazníka. Mimo čtvero ročních období poskytl svou tematiku pro koncipování vizuální náplně jednotlivých kampaní události jako je např. masopust, Vánoce, Velikonoce, ukončení a zahájení školního roku, dožínky apod. Jakékoli narušení ústřední linie, ústředního motivu těchto kampaní, jakékoliv vlastní „vylepšování“ dodaných vzorů nebylo trpěno a naopak bylo přímo citelně finančně postihováno. Pokud se kdokoli z obyvatel Československa (v době, o níž hovořím, pak Protektorátu Čech a Moravy) dostal mimo své bydliště, v každičkém místě, kde firma Baťa měla svou prodejnu, ať to bylo v západočeské Plzni, v jihočeském Jindřichově Hradci nebo v moravském Hodoníně či slezském Krnově a v další snad dvacítce nebo třicítce většinou okresních měst, tam všude viděl naprosto stejně upravený portál firmy s charakteristickými tvary čtyř písmen, vytvářejících již tehdy mezi obyvatelstvem proslavené logo firmy. Mohl vidět ale i naprosto stejně upravené výkladní skříně, s totožnou upoutávkou a vystavenou obuví, označenou naprosto stejnými cenovkami, dodanými ze zlínského ústředí. I uvnitř prodejny se mohl setkat s totožným zařízením a totožnou příležitostnou výzdobou, odpovídající příslušné linii reklamní kampaně. A mimo prodejny se každý běžně setkával se samostatnými vlastními baťovskými plakátovacími plochami, určenými výhradně pro výlep obrovitých čtyřplakátů. Rámované jednoduchou barevnou dřevěnou lištou zaujímaly tyto plochy, ne nepodobné svými rozměry dnešním billboardům, zcela dominantní postavení v domácím prostoru. Baťovské plakáty pečlivě měněné a ošetřované jednak avizovaly nastupující reklamní kampaň a jednak na zobrazených vybraných ukázkách představovaly veřejnosti firemní výrobní novinky, nové vzory nových kolekcí obuvi.

Příležitost poznat důkladně celé léty propracované soukolí organizační struktury baťovské reklamy a prezentace firmy jsem mohl ocenit až daleko, daleko později, v sedmdesátých až devadesátých letech, kdy jsem se ve své vlastní praxi setkal s úkoly, majícími řešit problematiku „corporate identity“. Uvedu dva příklady, kde šlo o navržení CI pro dvě zcela odlišné firmy, nejen významem, velikostí, ale i náplní a zaměřením své činnosti – malý družstevní podnik lokálního dosahu a velký státní podnik pracující v oblasti zahraničního obchodu: hotel Morava v Pohofelících u Brna a známé BVV – Brněnské veletrhy

a výstavy. V obou případech ovšem základem úspěchu bylo, že ve vedení obou subjektů jsem našel vstřícně naladěné pracovníky se smyslem pro objevování něčeho dosud nepoznaného.

Dříve ovšem, než jsem na obou zakázkách začal v r. 1974–1976 pracovat, prohloubil se můj vztah k oné problematice dosti podstatně a důkladně. Baťovské zkušenosti, které jsem si s sebou ze Zlína odnesl, byly totiž opřeny o empirii, vycházely pouze z praxe a teoretická základna jim zcela chyběla. Ani samotná činnost a její organizace, obsah i dosah, i když se v řadě podniků i za socialistické éry dokázaly uplatnit, neměly u nás dosud ani své ustálené pojmenování. Snahy mnoha osobností, pracujících v oblasti marketinku a firemní prezentace, zavést výstižné pojmenování „po česku“ příliš neuspěly⁶⁾. Doporučený a nejvíce používaný termín „Jednotný vizuální styl“ vycházel v podstatě z výrazu „Einheitliches Erscheinungsbild“, běžně frekventovaného v zemích mluvících německy.

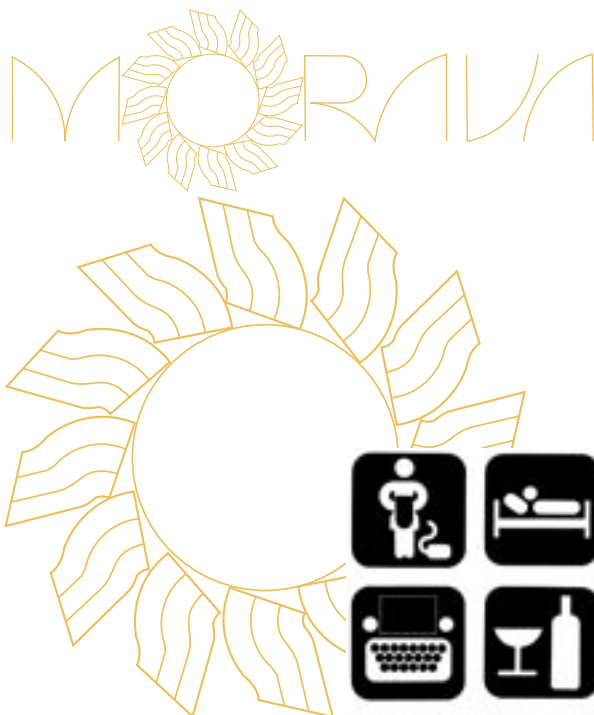
Pro mne osobně nastal zlom již v r. 1968, kdy jsem se na kongresu ICOGRADA v Eindhoven (Holandsko)⁶⁾ osobně seznámil s několika světově proslulými osobnostmi grafického designu, mezi nimi i s F. H. K. Henrionem z Velké Británie, který proslul jako iniciátor a hlavní autor knihy „Design coordination and corporate image“ (1967), první souhrnné publikace svého druhu ve světě. Ukázalo se, že kniha mimo to, že přinesla celou řadu vynikajících příkladů z praxe, byla také prvním krokem ke zpracování praktických zkušeností do ucelené teorie CI. Protože s Henrionem jsem se během času spřátelil, dostal jsem jeho knihu darem okamžitě po jejím vydání. Byl to nejen pro mne základní impuls k celé řadě akcí, které jsem v 70. a 80. letech v československém prostoru podnikl a snažil se v něm o uplatnění CI – nepochybně nově objeveného společenského fenoménu své doby.

Mám-li přejít přímo ke své praxi, nemohu než konstatovat, že mimořádně velké pole působnosti mně pro mou aktivitu poskytly brněnské veletrhy, jmenovitě jejich organizátor a provozovatel, „státní podnik zahraničního obchodu BVV“. „Brněnské veletrhy a výstavy“ byl název speciálně vytvořeného podniku pro potřeby zahraničního obchodu, zabývajícího se rovněž přípravou, organizací i praktickou výrobou a realizací naprostě většiny všech československých účastí na mezinárodních veletrzích v zahraničí. S veletržní správou a zejména s oddělením propagace a tisku se mi spolupracovalo mimořádně dobře. Tamní pracovníci si ze svých pracovních cest a pobytů v zahraničí přinášeli cenné zkušenosti a informace, které jinak u nás byly těžko dostupné. Když jsem pak přišel s návrhem na zpracování CI pro BVV,

setkal jsem se s pochopením a vstřícností, zvláště když jsem pak v r. 1973 uspořádal v prostorách tiskového střediska několikadenní pracovní výstavu, na níž se mi s podporou řady mých zahraničních známostí podařilo shromáždit a vystavit materiály do té doby u nás zcela neznámé a nedostupné, zejména řadu design-manuálů známých světových firem. V mnoha případech šlo dokonce o vůbec první předvedení firemního design-manuálu na veřejnosti. Zjistil jsem tehdy totiž, že řada firem své manuály nikomu nepůjčuje a naopak je drží přísně doma „pod pokličkou“, především z obavy před zneužitím konkurencí.

Výstava v tiskovém středisku zřejmě měla značný ohlas, jak v BVV, tak i v širší odborné veřejnosti. Ve vedení BVV dokonce vyvolala příznivou odezvu, takže jsem nečekaně rychle uspěl s vlastními iniciativními náměty a brzy na to jsem dostal dlouhodobě termínovanou objednávkou zadaný nelehký, ale zajímavý úkol: navrhnout a zpracovat identitu podniku jako významné čs. firmy a souběžně navrhnout, dotvořit a zpracovat rovněž identifikační pravidla pro všechny nejvýznamnější veletržní akce pořádané v areálu brněnského výstaviště. Do práce jsem se pustil okamžitě, veletržní správa mi nejen ponechala volnou ruku, ale ve všech směrech vytvořila příznivé podmínky pro to, abych mohl objednávku úspěšně dokončit. Práce postupovala poměrně rychle, na dílčích úkolech jsem spolupracoval s několika dalšími odborníky.⁷⁾ U obdobných zakázek bývá největším úskalím a brzdou schvalovací proces u objednavatele. Na BVV však schvalování probíhalo celkem bez potíží a ve vzájemné shodě tvůrčího týmu s pověřenými zástupci zadavatele. Hned na počátku jsme se dohodli, že navržené slohové jednotné prvky a parametry, zapracované do instrukčních směrnic, seřadíme do příručky s podrobnými „návodů k použití“, do podnikového design-manuálu. Naplánovali jsme vydání obsáhlého třídílného manuálu. První díl měl obsáhnout problematiku samotného podniku BVV, druhý díl se měl věnovat dvěma stěžejním veletrhům – podzimnímu strojírenskému a jarnímu veletrhu spotřebního zboží. Konečně třetí díl měl obsáhnout ostatní, méně náročné veletrhy a výstavy.

Aby zavádění jednotlivých směrnic bylo urychleno, nečekali jsme, až bude připraven a vytištěn manuál celý. Zvolili jsme jakousi praktickou, pracovní formu. Nepoužili jsme pevnou, šitou či lepenou vazbu, ale jen pevné desky s kroužkovým systémem, kam bylo možno jednotlivé listy či dvoulisty vkládat, tedy přidávat, či neplatné vyměňovat za nové apod.

Z CI Hotelu Morava Pohořelice: značka, logotyp, raport na tiskovinách i textíliích, nádobí i piktografický systém (1976) / Na str. 11 ukázky z design-manuálu BVV Brno – 1. etapa (1975–78), 2. etapa (1987–90), celkem bylo vydáno 5 manuálů o ca 2 000 stranách

Rychle jsme proto mohli vydat všechny tři zatím ještě neúplné díly, kde ve zmíněných pevných deskách byl již zařazen textový úvod a ta část směrnic, kterou již jsme měli zpracovanou a schválenou. Protože se předpokládalo, že manuál bude velmi využívanou pracovní pomůckou, volili jsme desky z omyvatelné umělé hmoty. Jednotlivé díly měly být barevně odlišené, aby byly snadno a rychle identifikovatelné. Byly řešeny v tzv. „podnikových veletržních barvách“ – modré, červené a stříbrné (světle šedé). Jak práce našeho tvůrčího týmu postupovala, tak byly jednotlivé stránky příslušných dílů dotiskovány. Jak se velmi brzy ukázalo, náš brněnský počín – vypracování CI pro veletržní správu a zejména pro jednotlivé veletržní akce – byl ve své době zcela ojedinělý a byl také mezinárodní veletržní unií UFI velmi oceňován. Netrvalo to dlouho a brněnský vzor našel ve světě své následovníky.

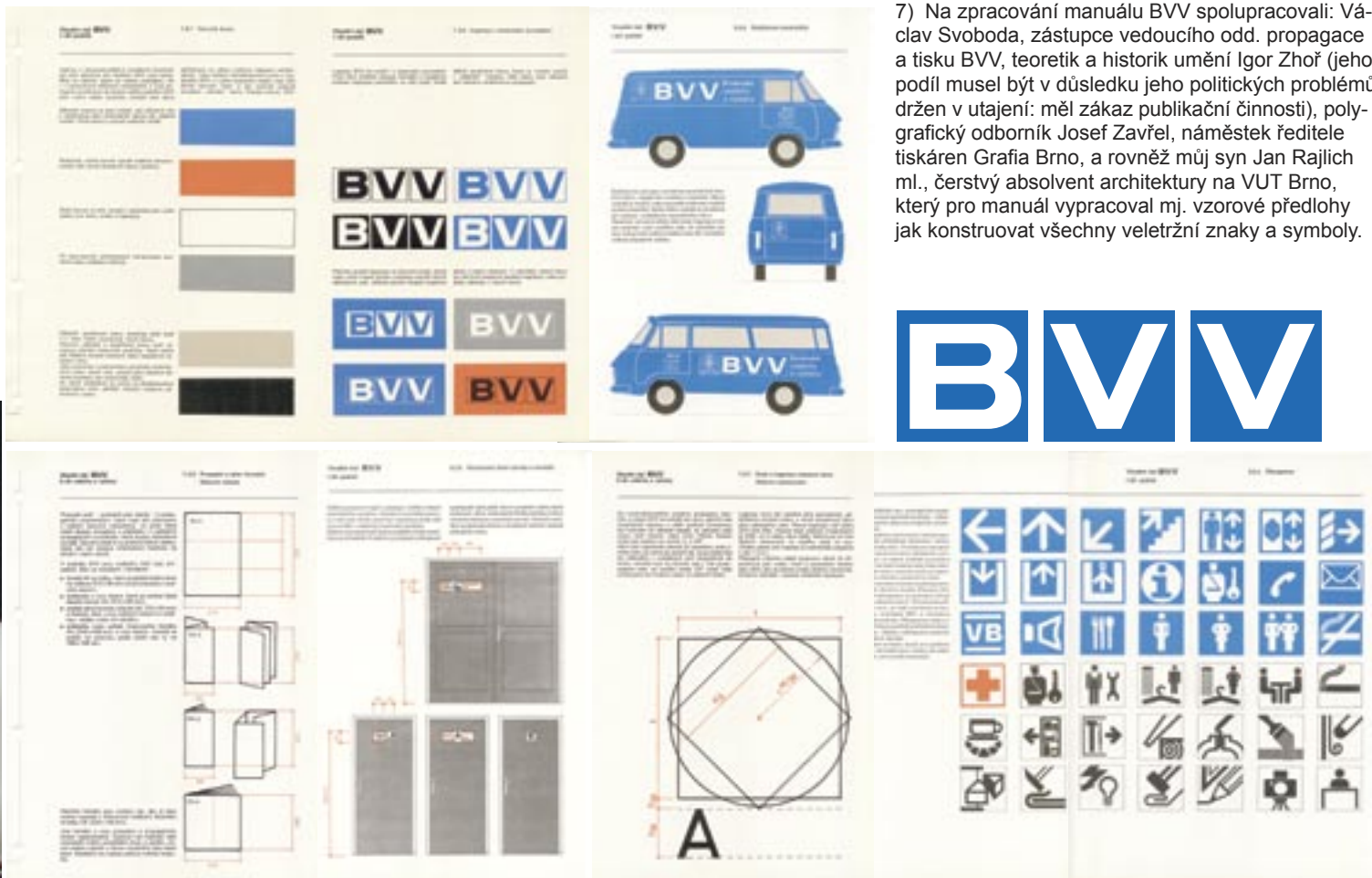
Druhý příklad z mé praxe – CI pro hotel MORAVA rovněž představuje ukázkou takřka vzorné spolupráce designéra s objednavatelem. Spotřební družstvo JEDNOTA postavilo ve druhé polovině 70. let v městečku Pohořelice u Brna podle projektu projekčního ateliéru SPÚO (Státní projektový ústav obchodu) nový moderní hotel s restaurací, vinárnou a dalším vybavením. Nový hotel byl postaven na tzv. „zeleň louce“ v turisticky perspektivní lokalitě. Pohořelice leží na jih od Brna na hlavní trase do Rakouska (do Vídně) a do jihomoravských rekreačních oblastí u Mikulova (Pálavské vrchy a jezera) a u Znojma (Vranovská přehrada). Využití předností a možností této výhodné polohy jako hlavního motivu pro veškeré reklamní a propagační prostředky bylo jediným přáním a požadavkem investora – vedení okresní JEDNOTY v Mikulově. Pověřený zástupce proto uvítal, když jsem navrhl, aby byl hotel brán jako důležitá zastávka „na cestě za sluncem“ a když jsem do loga Morava zapracoval symbol slunce, který v něm nahradil písmeno O. Rovněž s uspokojením uvítal a schválil další mé náměty na vyřešení identity hotelu a postaral se spolu se mnou a projektanty o jejich realizaci. A tak se nejen na budově objevilo obrovité logo se sluncem doplněné neonem a byl vydán informační prospekt a plakát, ale klient hotelu či jen pouhý návštěvník restaurace se s logem setkal naprosto všude – na jídelním lístku, na porcelánu, nápojovém sklu, na přiborech, na ubrouscích, na účtenkách, na hotelovém prádle, klíčenkách, na madlech vstupních dveří atd., atd. Navíc v interiérech hotelu se mi podařilo uplatnit vizuální orientační systém vytvářený piktogramy zobrazujícími různé činnosti a služby provozované v budově.

Oba uvedené příklady představují v mé práci nejucelenější a nejpracovanější systémy podnikové identity, které se mi podařilo během let realizovat. K tomu chci jen poznamenat, že obě dvě zakázky mohly být uskutečněny jedině proto, že zákazník – investor – byl předem důkladně poučen a že i všeobecně byl pro řešení nového úkolu vstřícně naladěný.

Poznámky

- 1) O založení a významu zlínské Školy umění podrobně pojednává má kniha Přistřižená křídla, kterou vydalo Akad. nakl. CERM v Brně, 2005.
- 2) Reklamní oddělení Baťa bylo vytvořeno z několika suboddělení s centrálním vedením. Jemu byla podřízena oddělení návrhové, výtavní, výkladové, foto, reprodukční (zinkografie) a tiskárna.
- 3) Závodní noviny vycházely nejprve jako příležitostné „Sdělení zaměstnanců firmy Baťa“. Ve své sbírce vlastním zachovalý výtisk vydaný ke svátku 1. máje, který představuje 8 stran novinového formátu a v záhlaví nese označení Zlín, město dobrých bot, v úterý 1. května 1934 – ročník XVII, číslo 18.
- 4) Z koncepčního a tvůrčího hlediska bylo pro cíle podnikové prezentace a propagace nejdůležitější oddělení návrhové. Pracovali v něm koncepční a tvůrčí pracovníci, redaktori a textaři, grafici, fotografové a retušéři (výtvarníci provádějící tzv. americkou retuš).
- 5) O pojmenování CI v češtině se v různé době a s různým úspěchem pokoušeli prof. Ladislav Sutnar (viz reprodukce části jeho dopisu autorovi tohoto pojednání), doc. Bohuš Häckl, veletržní scenárista Karel Hájek, Jan Novotný, Václav Jasanský, umělecký historik Igor Zhoř, historik BVV Václav Svoboda a snad ještě další autoři.
- 6) Kongresu ICOGRADA (Mezinárodní rada asociací grafického designu) v Eindhovenu v srpnu 1968 jsem se zúčastnil jako člen delegace SČSVU (Svaz čs. výtvarných umělců) spolu s grafiky-designéry Stanislavem Kovářem a Adolfem Pražským. Již druhý den kongresu jsme se vzhledem k dramatické události dne (byl to 21. srpen 1968!) stali středem pozornosti kongresového pléna, které přijalo provolání ke světové veřejnosti a odsoudilo okupaci naší země vojsky varšavského paktu. Na zahájení výstavy belgické organizace designérů v Bruselu, kam celý kongres podnikl jednodenní zájezd, nás přijala první dáma ICSID (Mezinárodní rada průmyslového designu) generální sekretářka paní Josine Des Cressonières a naši delegaci pozdravila přípitkem s přáním, aby obsazené Československo se brzy z područí vymanilo a našlo vlastní schůdnou cestu ke šťastné budoucnosti.

7) Na zpracování manuálu BVV spolupracovali: Václav Svoboda, zástupce vedoucího odd. propagace a tisku BVV, teoretik a historik umění Igor Zhoř (jeho podíl musel být v důsledku jeho politických problémů držen v utajení: měl zákaz publikační činnosti), polygrafický odborník Josef Zavřel, náměstek ředitele tiskárny Grafia Brno, a rovněž můj syn Jan Rajlich ml., čerstvý absolvent architektury na VUT Brno, který pro manuál vypracoval mj. vzorové předlohy jak konstruovat všechny veletržní znaky a symboly.

Dražký pane předsedo:

25. března 73

Těšilo mne, že jste si na mne zase vzpomněl. Máte pravdu, kdyby jsme měli možnost si pohovořit o věcech v naší práci co nás zajímají, patrně by se vyřádilo za jedno odpoledne více, než-li při zdoluhardém, netolika měsíčním dopisování. V každém případě, abych zase nepřetrhl se svou přítelkou po lunuoc (nebo, jak vlastně pro to přeložit?), měřím hned k gádnru toho co píšete. Myslím na program nové biennály. Dovolíte-li mi psát o své práci m. to, co shruba naznačujete, domnívám se, že by se oře dalo přímo naverat:

Building of a corporate identity

(building = vyřstavba, vyjádření...)

Práve jde o název, je to snad něco více dynamického, co jste dosud neměli. A ptám se na možnost přístupu otevře to dokování dveře pro nejširší spektrum grafických kategorií vizuálních komunikací;

2
za městem, na pilnici jsou rozměrné plakáty
(billboard posters) určené k porovnání, jak
na něžšík vřívání posty, ačkoli mák požádk
v psychologu; a ověřímě katech, ten katech
Musí být také nějaké povědomý plakáty, pro učitel
konkrétní oddělení; kromě je třeba 'místních', kde
se korige. Plakáty, které přitom jsou dopředu k
reprodukcí v grafickém středním škol, je třeba dělat
důležitě je dělati vřívání. Teď je m. to, co
je třeba dodat je náměty; je třeba 1960, se rozměln
nová kategorie plakátů, také kromě 'psychoděličt
plakátů' - ty si korige, dno v celí řadě obchodní,
a proč, je doma na pód, čili jsou to plakáty, po
dřívěni obyčejně póděti m. to dno gendax, takhle
dřívěni jsou vřívání vřívání 'm. to p. to p. to p.
aním (tedy vřívání) vřívání, 'm. to p. to p. to p.
vřívání, je třeba, vřívání p. to p. to p. to p.
nace jako reprezentace p. to p. to p. to p.
báka a hrad p. to p. to p. to p. to p. to p.
m. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
vřívání, podle korige m. to p. to p. to p. to p.
je m. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
vřívání, je třeba, vřívání p. to p. to p. to p.
náměty, například m. to p. to p. to p. to p.
a vřívání vřívání vřívání p. to p. to p. to p.
dno, p. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
vřívání. Teď se vřívání p. to p. to p. to p.
se vřívání vřívání. M. to p. to p. to p. to p.
vřívání. Nový dno je m. to p. to p. to p. to p.

3
vřívání m. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
Teď je m. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
vřívání, je třeba, vřívání p. to p. to p. to p.
náměty, například m. to p. to p. to p. to p.
a vřívání vřívání vřívání p. to p. to p. to p.
dno, p. to p. to p. to p. to p. to p. to p. to p.
vřívání. Teď se vřívání p. to p. to p. to p.
se vřívání vřívání. M. to p. to p. to p. to p.
vřívání. Nový dno je m. to p. to p. to p. to p.

Ukázky z obsáhlé korespondence, kterou jsem vedl s prof. L. Sutnarem z New Yorku od poloviny 60. let. Jsou to fragmenty dvou dopisů z r. 73, týkající se, byť jen okrajově, tématu „corporate identity“. Mám zato, že navíc Sutnarův charakteristický rukopis násobí zajímavost dokumentu... J. R.

Zprávy z ČR a SR

24. Bienále Brno – 22. 6. > 24. 10. 10

10. a 11. 2. 10 zasedala v Moravské galerii v Brně výběrová porota 24. mezinárodního bienále grafického designu Brno 2010 ve složení Erwin Bauer AT – předseda, Emil Drlíčiak SK – místopředseda, Otakar Karlas CZ, Olga Benešová CZ, Lada Hubatová-Vacková CZ, Marek Pokorný CZ a Marta Sylvestrová CZ a ve dvoukolovém jednání vyhodnotila práce 755 autorů z 41 zemí. Největší zájem měli letos grafici-designéři z TW s 98 přihlášenými, CN (91), JP a CZ (po 88). Na Bienále prošlo přes 600 exponátů od 181 autorů z 32 států. 24. Bienále Brno 2010 (plakát, firemní, informační a reklamní grafika) bude slavnostně zahájeno a ceny mezinárodní poroty vyhlášeny 22. 6. 10 v 17 h v Uměleckoprůmyslovém muzeu Moravské galerie v Brně.

Následující dva dny se uskuteční v divadle Reduta tradiční **mezinárodní symposium**, tentokrát na téma „Stačí dnes jen myšlenky?“ (Grafický design jako prostředek k zviditelnění idejí a reality dneška), na kterém vystoupí členové mezinárodní poroty a další hosté. Z programu: Paula Scher US „My Life in Type (Můj život s písmem)“, Lizá Ramalho + Artur Rebelo PT „Notes on processes, projects and other stuff (Poznámky k procesům, projektům a jiným záležitostem)“, Petr Babák CZ „Tlak v trubkách 2 MPac“, Oded Ezer IL „Typographic Wonderlands (Zázraky typografie)“, Rick Poyner UK „The Uncanny: Surrealism and Graphic Design (Cosi tísnivého: surrealismus a grafický design)“, Karel Martens NL „Printed and Others Matters. 50 Years of Practice (Tištěné a jiné materiály. 50 let praxe)“, Martin Woodtli CH „The Run of the Things (Běh věcí v realitě dneška)“, Igor Stanisljević HR „City Branding in Postsocialism – Pula is More – Branding of the City of Pula (Branding v období post-socialismu – Pula je víc – Branding pro Pulu)“, John Walters UK „Sound, Code, Image, Reason and Rhyme (Zvuk, kód, obraz, rozum a rým)“, Andrzej Klimowski UK/PL „Every Works is a New Beginning (Každá nová práce znamená i nový začátek)“, Sato Koichi JP „The Haiku and Graphic Art (Haiku a grafika)“.

Doprovodné výstavy Bienále budou otevřeny též 22. 6. > 24. 10. 10.

- Uměleckoprůmyslové muzeum MG: Výstava členů mezinárodní poroty; R2 Lizá Ramalho + Artur Rebelo – laureáti 22. Bienále Brno 2006;
- Pražákův palác MG: • Cosi tísnivého: Surrealismus a grafický design – profilová výstava Ricka Poinora; BigMag – Alternativní časopisy v České republice po roce 1989;
- Místodržitelství palác MG: • Jan Solpera – Osobnosti českého grafického designu;
- Etnografický ústav MZM – Palác šlechtičen: • Dábel, smrt a Schwarzenegger. Africký pouliční filmový plakát ze sbírky Wolfganga Stäblera. – Podrobnosti a přihlášky na symposium: Sekretariát Bienále Brno, PhDr. Miroslava Pluháčková – E: miroslava.pluhackova@moravska-galerie.cz; kurátorka PhDr. Marta Sylvestrová: marta.sylvestrova@moravska-galerie.cz; www.moravska-galerie.cz/cs/bienale/24-mezinarodni-bienale-grafickeho-designu-brno-2010

Výstavy

9 Já jako grafická designérka

Představení 9 českých grafických designérek v Centru současného umění DOX, aneb 9x osobitý přístup ke grafickému designu! Nebo snad nalezený určitých podobností? To uvádějí v titulu své výstavy Olga Benešová, Žaneta Drgová, Helena Jiskrová, Zuzana Lehutová, Věra Marešová, Marta Maštálková, Iva Návojská Pechmanová, Adéla Svobodová a Barbora Toman Tylová. 29. 4. > 31. 5. 10, A: Poupětova 1, Praha 7-Holešovice; Info: www.doxprague.org/cs/exhibition?30/about

Akce

Ergonomie a design dopravy

Institut informačního designu při Muzeu umění a designu Benešov, Česká ergonomická společnost a VŠUP v Praze pořádají symposium na téma soudobé české hromadné dopravy. 1. „historická“ část se odehrála 6. 5. 10 na nádraží v Benešově, 2. část - symposium je plánována na podzim na VŠUP. Podrobnosti viz E: institut.id@atlas.cz

Nové publikace

Milan Kopřiva o knize

Na vernisáž **J. Šalamouna** v Příbrami (viz str. 4 a 20) přišel i Petr Somol (Ph.D., Computer Scientist), který několika přítomným typografům rozdál komorní neprodejnou publikaci „Milan Kopřiva o knize“, kterou připravil s okruhem příbuzných a přátel M. K. při příležitosti výstavy k 80. výročí narození Milana Kopřivy konané v Mariánských Lázních

v květnu 2009. Knižka obsahuje předmluvu P. Somola, na 36 stranách je téměř doslovný přepis zvukového záznamu přednášky M. Kopřivy pro členy Lions Clubu Mariánské Lázně proslovené v klášteře Teplá v r. 1994.

Posledních 48 stran obsahuje obsáhlý, byť neúplný seznam knih upravených M. Kopřivou. Upravil totiž přibližně 700 knih, vytvořil desítky plakátů, katalogů a dalších příležitostných tisků, takže kompletní soupis díla není dosud k dispozici. Ve své přednášce se Kopřiva věnoval historickému průřezu vývoje knihy a velmi porovnává pracovitost a řemeslnou poctivost předcházejících generací tvůrců knihy, kterou často srovnával se situací dnešní (1994). Bohužel mnohé jeho kritické myšlenky jsou stále platné, ba některé možná za těch pár uběhlých let ještě více...

Milan Kopřiva (22. 11. 29–9. 1. 97) studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (1948–53, prof. Antonín Pelc), dva čestné roky na Akademii výtvarných umění (1953–55). 1955–63 byl výtvarným redaktorem deníku Rudé právo, 1963–65 byl zaměstnán v ČTK, kde graficky upravoval časopis 100+1 ZZ. Od r. 1965 pracoval ve svobodném povolání v Praze a později také v Mariánských Lázních.

Školy – mladí designéři

Symposium TypeTalks v Brně

Srdčně vás zveme na následující akci, kterou spolu s některými studenty Ateliéru graf. designu FaVU VUT Brno pořádáme. Pokud potřebujete více informací nebo pomoc, neváhejte nás kontaktovat na info@typetalks.com. Pokud můžete, budeme rádi, když jakkoli jinak rozšíříte povědomí o této akci. S uctivým pozdravem David Březina

Jednodenní přednáškové symposium „TypeTalks“ bude v Domě pánů z Kunštátu v Brně a začne přesně 21. 6. 10 v 10.12 h. Tématem symposia je písmo. I přes svou zásadní důležitost pro naši kulturu a rozvoj jsou písmo a textové informace obecně v grafickém designu a vizuální komunikaci často zásadně podceňovány. Patrně je to především ve středoevropském postkomunistickém prostředí. TypeTalks je nezávislá aktivita, jež se snaží o zlepšení povědomí o moci písma, písmařství a typografie mezi studujícími i praktikujícími grafickými designéry. Tato oblast zahrnuje mimo jiné historii písma, jeho navrhování, výuku či užívání (typografii). Základním kritériem je, že přednáška musí být poučná. Potřeba vzdělávání a potěšení z něj jsou bezpochyby hlavními důvody, proč TypeTalks existuje. Navíc se letos podařilo přilákat vskutku vynikající přednášející na mezinárodní úrovni – Tomáš Brousil CZ: Tabac, Veronika Burian CZ/DE: Typografické párování, Florian Hardwig DE: Lokalizujte! Rukopisná nářečí v typografickém písmu, Michael Hochleitner AT: Současný pohled na vztah písmomaliřství a typografického písma, Rob Keller US/DE: Písmové technologie blázní! a Dan Reynolds US/DE: Vášeň mladého multilingvního designéra. Info viz: <http://typetalks.com/Symposium2010/index.cs.html>

Nově vyhlášené studentské soutěže

Soutěž Národní cena za studentský design 2010

Design Cabinet CZ společně s Asociací středních a vyšších odborných škol s výtvarnými a uměleckořemeslnými obory, zúčastněnými univerzitami a vysokými školami, Uníí výtvarných umělců ČR, Uníí profesionálních designérů ČR, o. s. a Obcí architektů ČR vyhláší celostátní soutěž o Národní cenu za studentský design 2010. Letošní ročník je třetím v dlouholeté tradici soutěže po zrušení Design centra ČR. Samostatná porota posoudí práce žáků středních a vyšších odborných škol, samostatná porota posoudí práce vysokoškoláků. Obě poroty budou práce s nejlepším bodovým výsledkem nominovat na Národní cenu do závěrečného celostátního kola. Ceny udělí třetí ne-

závislá porota, složená z profesionálních designérů a odborníků, kteří nejsou přímo spjati s výukou. Více v propozicích soutěže, které si můžete stáhnout na webových stránkách. Přihlásit lze práce vzniklé po 1. 1. 08! **Uzávěrka přihlášek** (poštou nebo elektronicky): **18. 6. 10.** Registrační poplatek 1 000 Kč (pro individuální zájemce 1 500 Kč). Doručení prací: osobně 28. 6. 10 10–16 h; poštou do 30. 6. 10. Kontakt – A: Design Cabinet CZ / Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Václavské n. 31, 110 00 Praha 1; T: 224 225 001, 222 245 647, 602 350 805; F: 224 233 136; E: info@designcabinet.cz, zizkova@designcabinet.cz; www.designcabinet.cz, www.uvucr.cz

Chicago Poster Biennial 2010 Student Competition

Pro studenty je vyhlášena sekce 2. mezinárodního Bienále plakátů v Chicagu 2010 s tematikou „Transportation (Doprava)“, která má zahrnout i turistické plakáty. Zde je třeba (na rozdíl od hlavní soutěže bienále – viz str. 18) zaslat plakáty jen v digitální podobě: A4, 300 dpi, cmyk, .jpg nebo .tiff. na www.chicagobiennial.org/2010/student-competition/, **uzávěrka je 22. 5. 10.**

Mezinárodní soutěž na Tchaj-wanu „Fundamental“

Třetího ročníku soutěže „2010 Taiwan International Student Design Competition“ se mohou zúčastnit studenti vysokých škol mladší 26 let – téma je obecné: „Fundamental“. Ve 3 kategoriích – produktový design, graf. design a digitální animace – jsou hodnotné peněžité ceny – projekt roku 12 000 USD, zlatá c. 8 000 USD ad. (na ceny je k dispozici 200 000 USD!). **Uzávěrka prvního kola je již 22. 5. 10.** Slavnostní vyhlášení cen bude v Tchaj-peji 4. 12. 10. Info – A: 2010 Taiwan International Student Design Competition Executive, Cultural & Creative Industries Center, National Taiwan Normal University, 3F, No.6, Lane 5, Chingtian St., Da-an District, Taipei 106 TW, T: 886-2-7734 5600 / -5598; F: 886-2-2322 5042; E: ccic.ntnu@gmail.com; www.tisdc.org/

4. mezinárodní soutěž plakátů v Peru

Art & Graphic Design na San Ignacio de Loyola University v Limě PE organizuje 4. ročník soutěže plakátů YAKU (což je v jazyce quechua „voda“). Plakáty 70×100 cm, 200–300 dpi, ve formátu .jpg s názvem ve tvaru JMÉNO_PŘÍJMENÍ_01.jpg a portrétní foto 6×8 cm, 300 dpi je třeba zaslat e-mailem **do 4. 6. 10.** Mezinár. jury – Susana Machicao BO, Carlos Zamora CU, Antoine Abi Aad LB, Hossein Abdolmohammadzadeh IR, Iraj Mirza Alikhani IR, Onish Aminelah IR, Sergio Olivotti IT, John Moore YV, Rita Vidal Chávarri PE a Rafael Vivanco Álvarez PE – vybere 120 plakátů a ocení 3 nejlepší. Výstava se uskuteční v „Hall of Raul Porras Barrenechea“ (Centro Cultural Ricardo Palma) v Limě 1.>30. 10. 10. Info – E: yakuposter@gmail.com

Studentská soutěž plakátů „East + West“

Třetí mezinárodní bienále studentského plakátu (International College Students Poster Biennial) s názvem „East + West“ organizuje Hubei Institute of Fine Arts, který slaví své 90. výročí, spolu s dalšími 8 čínskými univerzitami a s Hubei Artists Association ve Wuhanu CN. Prezident organizač. výboru je Fan Hancheng, generálním tajemníkem Wu Ping. Soutěž je určena pro studenty vysokých škol z celého světa. Práce v kat. (A) plakát na téma „Origin“ a (B) plakát (kulturní, obchodní, sociální apod.) vybere domácí výběrová porota: Guo Xianlu (Xi'an Academy of Fine Arts, Xi'an), He Jie (Academy of Arts & Design of Tsinghua University, Beijing), Luo Li (Sichuan Fine Arts Institute, Chongqing), Miao Dengyu (Shandong University of Art and Design, Jinan) a Tan Ping (The Central Academy of Fine Arts, Beijing). Mezinár. jury – **Subrata Bhowmick** IN, Fang Chen CN, Bob Coonts US, William Kelly US a Wladyslaw Serwatowski PL – udělí „East + West“ Grand Prix a řadu dalších peněžitých cen a uznání. Spolu s výstavou vybraných soutěžních plakátů se v září uskuteční výstavy členů jury, výstavy pozvaných designérů a mezinárodní workshopy. Plakáty zasílejte ve výtisku A4 spolu s digitální podobou na formát 50×70 cm, .tiff nebo .jpg, 300 dpi (CMYK). **Termín doručení 15. 7. 10.** Info – A: Mr. Chen Wei, „East + West“ International Poster Biennial, Department of Design, Hubei Institute of Fine Arts, 374 Zhongshan Road, Wuchang, Wuhan, Hubei 430060, P. R. China; T/F: 86-27-6889 5211; E: design@ewpb.net

Studentské výstavy

Fenomén kniha

12. ročník mezinárodní soutěže představuje práce studentů vysokých pedagogických a výtvarných škol. Výstava „Fenomén kniha“ ukazuje zpracování knihy od tradičního knihvazačství po neobvyklá autorská řešení. Řešení typografie, ilustrace a tvorba knižních objektů jsou často provázeny nadsázkou a humorem. 12. >26. 5. 10, Dům umění města Brna, Dům pánů z Kunštátu.

Výstava 15. ročníku Mladého obalu

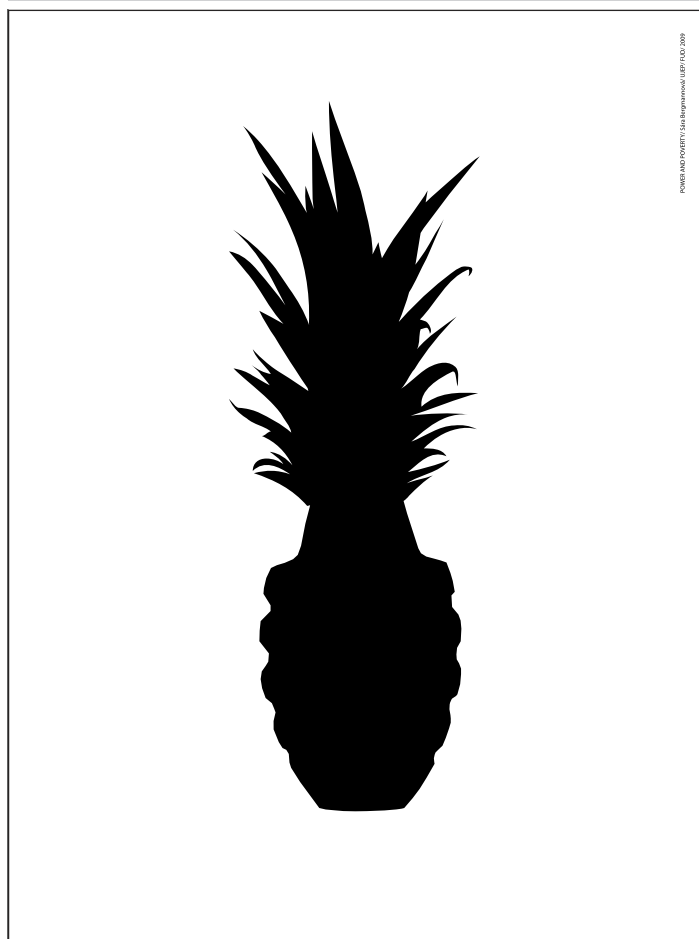
20. 5. 10 budou vyhlášeny výsledky 15. ročníku soutěže Mladý obal. Výstava vybraných prací bude otevřena ve foyer Národní technické knihovny v Praze 24. 5.>21. 6. 10 (A: NTK, Technická 6, Praha 6-Dejvice; www.techlib.cz) a poté se přesune do Slovenského centra dizajnu v Bratislavě 23. 6.>11. 7. 10 (www.sdc.sk). Info: www.mlady-obal.cz

Power vs. Poverty

Výstava autorských plakátů studentů grafického designu – GD1, FUD UJEP v Ústí n. L. se konala v Altánu Klamovka v Praze 30. 3.>25. 4. 10 – Info: www.nikdenikdo.com/; <http://actiongalleries.info/>; www.augdesign.cz/aktual/altan_klamovka.htm

Mezinárodní projekt mladého grafického designu Power vs. Poverty uspořádala Plakart – NGO ve Skopji v Makedonii v r. 2009. Druhý ročník byl věnován mladým umělcům, kteří se necítí být lhotejší ke globálním problémům. Studenti grafického designu byli osloveni, aby zpracovali téma chudoby z pozice moci kapitálu. S tímto zadáním také volně souvisel autorský individuální přístup k obecným problémům současné společnosti vyplývajícím z nespravedlnosti, zla, chudoby a intolerance mezi národy i samotnými lidmi. Začínající mladí grafičtí designéři ovlivnění kulturními tradicemi svých rodných zemí se pomocí formy grafického znaku, symbolu či snadno čitelného kódu v rámci pravidel vizuální komunikace tak vyjádřili k otázkám chování současné světové společnosti. / Také studenti FUD UJEP v Ústí n. L. (katedra Vizuální komunikace, ateliér Grafického designu 1, vedoucí doc. ak. mal. Karel Míšek) byli osloveni, aby se projektu Power vs. Poverty zúčastnili. Celkem se zúčastnilo 23 studentů. Výstavu v Altánu Klamovka lze po obsahové stránce vnímat jako koncepční uchoopení palčivého problému chudoby pomocí obsahově-estetické formy. Autorský plakát má v rámci lidské komunikace vzácný dar a tím je jasné a snadno čitelné sdělení, někdy i bez nutnosti textové vsuvky. Prezentované práce v Altánu Klamovka v Praze představují výběr z kolekce zaslané do Skopje. Ateliér Grafického designu 1 kromě standardní struktury běžné výuky nabízí zajímavý program, který reaguje na aktuální světové otázky v oblasti vizuální komunikace. Každoročně se pořádají workshopy, které jsou vedeny předními světovými grafiky, často s podobným zaměřením, jako byl druhý ročník grafického designu ve Skopje v roce 2009 – na sociální či aktuální kulturní témata. *Lenka Sýkorová, kurátorka*

Dvě ukázky z projektu FUD UJEP „Power vs. Poverty“: Plakát Sary Bergmannové a na str. 15 Lenky Kotlárové Popelkové

Práce studentů FMK UTB z projektu „Typodeník“: Zleva Michal Jakubec, Michaela Treuerová a Romana Hladká

Projekt Typodeník

První úkol 1. ročníku, zimní semestr 2009/10 semináře vizuální komunikace – projekt Typodeník obrací pozornost k písmu, jak ho obvykle nevnímáme nebo kde ho nečekáme. Málo všímavě a jaksí samozřejmě „konzumujeme“ litery na věcech denní potřeby, architektuře, oděvech – v prostředí ulice, našich domovů, v prostředcích hromadné dopravy a jinde ve městě. Zboží, reklamy, neony, tiskoviny, dezény – zblízka i zdáli je mjíjme, letíce vstříc svým povinnostem, ambicím a přáním. Práce studentů upozorňují na krásu tvarů latinského písma nebo nečekanost výskytu bizarních abeced v našem rychlém světě. M. A. Lenka Baroňová

- 11.>31. 3. 10 Budova U4, FMK Zlín, Štefánikova 2431, 2. patro
- 04. 5.>10. 9. 10 Galerie UH2 Studentské nám. 1535, Uh. Hradiště

Výstavu pořádá Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Fakulta multimediálních komunikací Ústav vizuální tvorby Uherské Hradiště ateliér Vizuální komunikace ateliér 3D design. Info: <http://uvt.fmk.utb.cz>

Výstava Ateliéru grafický design FMK UTB ve Zlíně

Studenti ateliéru vystavují v Galerii Orlovna města Kroměříž 11.>31. 5. 10.

„Grafický dizajn nie!“

Galéria PF 01 & Študentský pôžičkový fond a Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave zorganizovali výstavu študentov a pedagógov Ateliéru grafického dizajnu 2, Katedry vizuálnej komunikácie (Lenka Stodůlková, Dávid Jablonovský, Adam Marko, Tomáš Rybár, Katarína Babálová, Marek Chmiel, Lukáš Jakubis, Marián Preis, Adrián Juráček, Kristína Bartošová, Otto Banyák, Juraj Pecho, Alena Stanková, Juraj Meszároš, Žaneta Drgová, Veronika Melicherová, Katarína Gatialová, Lucia Blanáriková, Martina Obertová, Michaela Chmeličková, Vojtech Ruman, Michal Tornyai, Ondrej Gavalda, Alex Gutrai, Stanislav Stankoci, Pavlína Morháčová, Palo Bálík, Peter Vido a Peter Nosál)

– 22. 2.>30. 3. 10 v Galérii PF 01, Panenská ul. 29, Bratislava SK; info www.pf01.sk

Nová výstava v Galérii Sumec

Táto galéria pri Súkromnej strednej umeleckej škole dizajnu v Bratislave poriadá výstavu „4+1“ (Andrea Bartošová, Andrej Kolenčík, Oľga Paštéková, Tomáš Vicen, Matúš Kucharovič). Vernisáž sa uskutočnila dňa 31. 3. 10 o 12 hod., výstava potrvá do 15. 5. 10.

Czech Fresh Design ve Washingtonu

„Czech Fresh Design“ je výstava studentů ateliérů Grafický design, Vizuální komunikace, Reklamní fotografie, Průmyslový design, Prostorová tvorba, Design skla, 3D design, Design oděvu, Design obuvi, Audiovizuální tvorba, Animovaná tvorba a studijního oboru Marketingové komunikace z Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která se představuje v prostorách české ambasády ve Washingtonu, a to prostřednictvím krátkých studentských filmů, 21 panelů, fotografií a modelů. Výstavu připravil kurátor a pedagog Mgr. Richard Vodička spolu s pedagogy Václavem Skácelem a Vladimírem Kovaříkem ve spolupráci se studenty ateliéru Vizuální komunikace Davidem Šupkou a Michalem Urbánkem. Výstava nabízí netradiční pohled na design v různých oblastech lidské činnosti od nově vytvořených typů písma až po futuristické vize dopravních prostředků. Výstavní panely jsou doplněny o modely obuvi, 3D objekty a audiovizuální projekci studentských krátkých a animovaných filmů. Návštěvníci mají např. možnost prolístat autorskou knihu Andrey Hruškové Vogule „Deník studentky“, oceněnou ve studentské kategorii soutěže Nejkrásnější české knihy 2008. Výstava na české ambasádě trvá 20. 4.>30. 6. 10. Více info: www.czechfreshdesign.org.

Výstavy klauzurních a diplomových prací na VŠUP

Galerie Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze plánuje tyto výstavy studentů VŠUP:

- 06.>12. 6. 10 – Artsemestr ´10 léto = klauzurní práce
- 17. 6.>03. 7. 10 – Diplomky ´10 = diplomové práce

10 let designu na Masarykově univerzitě

Výstava výběru z bakalářských a diplomových prací k 10. výročí založení Ateliéru grafického designu a multimédií Fakulty informatiky Masarykovy univerzity je přístupná 12. 5.>29. 6. 10 v BKC – Galerii U Dobrého pastýře na Radnické ul. 4 v Brně.

Laboratoř designu

V rubrice „Laboratoř designu“, kde je možno publikovat prezentační, rozborové a teoretické články praktiků designu, pedagogů a studentů designérských oborů, pokračujeme dalším článkem.

Hrátky s městskou mobilitou / Playing with urban mobility

Klíčová slova: individuální městská mobilita, udržitelnost, design dopravních prostředků

Abstract: This article deals with aspects of individual urban mobility. Benefits and disadvantages are discussed. The article points out to present problems and introduces trends in development of conveyances for future individual mobility.

Žijete-li ve městě, jistě znáte ten nepříjemný pocit, kdy stojíte na zastávce městské hromadné dopravy a spoj, na který jste deset minut čekali, přijede natolik přeplněný, že je naprosto mimo rámec vaší důstojnosti vecpat do té tlačence ještě svoje vlastní tělo. Jistě ale taky znáte nekonečné kolony automobilů chrlících zplodiny pánu bohu do oken, a když už ty plechové krabice jejich majitelé odstaví, stane se z nich skleníkový labyrint. Když k tomu všemu připočítáme ekologické problémy a vzrůstající cenu pohonných hmot, rysuje se před námi opravdu neutěšený obrázek. Co tedy s tím? Máme tu princip udržitelnosti, který nám říká, že ekonomické, ekologické a sociální faktory musejí být v rovnováze. Honba za ziskem a pokrokem nesmí drancovat přírodu a přitom musejí být naplněny přirozené lidské potřeby. Jednou z nich je i schopnost pohybu, mobilita.

1. Sociální aspekty

Mobilitu bychom měli chápat především jako lidské právo. Mobilitu, o které je v těchto souvislostech řeč, by bylo z hlediska sociálních věd potřeba pojmenovat lépe, a to jako mobilitu prostorovou. Mobilita není jen pohyb samotný, ale jde především o „schopnost aktivity vedoucí k pohybu v prostoru“ [1]. Míra této schopnosti je pak často přímo úměrná našemu pocitu svobody. Jestliže lidské potřeby prostorové mobility nejsou naplněny, dochází k deprivaci, tedy k nedostatečnému naplnění psychické potřeby jednotlivce. V této souvislosti bychom neměli zapominat na naši stárnoucí společnost a fakt, že pohyb pro ni bude čím dál složitější a nebezpečnější.

Negativní dopad však nemusí mít pouze nedostatek mobility, ale rovněž její přemíra. V případě, že by lidé disponovali nadměrnou mobilitou, vzrůstala by izolovanost společnosti. V současnosti můžeme tento problém, nazývaný též hypermobilita, spatřovat v existenci satelitních vesniček, tolik kritizovaných sídlišť naplocho.

2. Ekonomické aspekty

Nejběžnějším problémem městské mobility jsou takzvané kongesce. Jedná se o výsledek kumulace dopravních prostředků, jejichž počet je vyšší než propustnost infrastruktury v daném místě. Dochází k dopravním zácpám. Nejčastěji je problém kongescí řešen rozšiřováním infrastruktury. Tento postup se podle zkušeností ze Spojených států jeví jako neefektivní. Dochází k neustálému rozšiřování silnic na úkor městské zeleně. Jedním z dalších vážných problémů jsou externí náklady neboli externality, které způsobuje jednotlivec společností tím, že bere v úvahu pouze své vlastní náklady.

3. Environmentální aspekty

Hlavními tématy environmentálního pohledu na městskou mobilitu je jednak boj o čistý provoz dopravních prostředků a jednak o kulturu městského prostředí. Nemělo by docházet k tomu, že se z měst stává odlidštěná síť dopravních tepen, na kterou není možné vstoupit jinak než automobilem. Vozidlo, ať už jedoucí nebo stojící, zabírá prostor, který dříve patřil lidem. Základními parametry mobility jsou rychlost a plynulost, nízká plošná spotřeba. Ta je určena typem prostředku mobility, v případě automobilu jsou to jeho rozměry (zejména půdorysné). Čím menší prostředek, tím menší plošná spotřeba při pohybu i parkování. V případě prostředků, které jsou poháněny vlastní silou (např. jízdní kolo), se kromě malé plošné spotřeby podílejí na omezení přímé produkce emisí (emise vznikající přímým provozem).

4. Současné řešení

V současné době jsou vyvíjena řešení, která zvyšují efektivitu mobility na již existující infrastrukturu. Například telematické systémy využívané jako interaktivní prostředek např. nejnovějších navigačních systémů (tzv. aktivní navigace), které získávají čerstvé informace o dopravní situaci na naváděné trase. V případě kongesce nebo jiných problémů automaticky navádějí alternativní trasou. Tím zpětně ovlivňují zejména ekonomické aspekty. Dalšími způsoby řešení aktuálních problémů v městské mobilitě je zavádění netradičních dopravních

Nahoře: „Projekt PUMA“. Zdroj [5] / Dole: „Projekt EN-V“. Zdroj [6]

prostředků a vývoj jejich konstrukcí s ohledem na environmentální aspekty. Například Microcars představují partikulární řešení, zejména pro městské aglomerace. Jedná se o vozidla vyznačující se malým půdorysem (podobné nebo menší rozměry než Smart ForTwo), obvykle dvoumístná, dle direktivy rozdělená do dvou skupin podle hmotnosti, maximální rychlosti a výkonu (do 4 kW a 45 km/hod. nebo do 15 kW). Vozítka mají nižší plošnou spotřebu, jejich rychlostní a výkonové omezení však může v současném provozu způsobit jisté komplikace. Stále rozšířenějším způsobem dopravy na pomezí chodníku a silnice je Segway. Ovládání tohoto dopravního prostředku pomocí přesouvání těžiště je velice intuitivní a zdá se, že tento typ dopravy má do budoucna vysoký potenciál. Důležitými snahami současnosti jsou různé systémy využívání stávajícího typu automobilů jako Park & GO (parkovací domy na předměstí napojené na MHD), Car-sharing (Sdílení aut více uživateli. Například v německém Ulmu projekt Car2GO.)

5. Vize pro budoucnost

Některé studie se pokoušejí vyvinout nová řešení (projekt CyberCars), která nevyužívají dnešní infrastrukturu, nebo taková, která se pohybují po infrastruktuře vlastní. CNT (Cybernetic Transport Systems) – vozidla plně řízená automaticky pomocí telematických systémů. Transport uskutečňují na požadavek (on demand) na určité trase nebo mezi přesně určenými lokalitami. Tím vytvářejí nový subsystém (semi-veřejný), který propojuje klasickou liniovou dopravu s fixním jízdním řádem.

Smart Cities – v rámci tohoto projektu americké univerzity MIT byla vyvinuta konstrukce skládacího výpůjčního automobilu [3]. Dochází k významné úspoře parkovacích prostorů a zároveň je realizována mobilita na požádání (mobility on demand).

PUMA (Personal Urban Mobility and Accessibility) – v roce 2009 představila automobilka GM ve spolupráci se společností Segway projekt dvoumístného vozidla na výše popsaných principech ovládání. V tomto případě pasažéři sedí a řidič ovládá pohyb těžiště pomocí páky. Zůstává užitečná vlastnost Segwaye – vůz se otočí přímo na místě.

6. Závěr

Navzdory věčnému konfliktu mezi hromadnou a individuální dopravou je nutné přiznat si, že individuální doprava bude mít v městské mobilitě stále své místo. Rozumným závěrem pro toto téma je, že když už dopravní systém vyčerpává neobnovitelné zdroje energie,

ať jsou alespoň ztráty ekonomicky zhodnoceny vysokým počtem přepravených osob. Pro individuální mobilitu je to jasný signál: využívat obnovitelné zdroje energie a to prozatím nejlépe elektřinu, kterou jsme schopni čistě vyrobit a levně distribuovat. Měl by také narůst počet různých druhů snadno dostupných dopravních prostředků, které nám umožní zvolit vždy ten nejlépe vyhovující pro daný charakter cesty.

O autorech článku: Ing. David Škaroupka a Ing. Jaroslav Kratochvíl (doktorandi na Odboru průmyslového designu UK FSI VUT Brno), doc. Ak. soch. Miroslav Zvonek, ArtD. (školiitel) / recenzent: doc. Ak. soch. Ladislav Křenek, ArtD.

Bibliografie:

- [1] SCHMEIDLER, Karel: Problémy mobility stárnoucí populace. Brno: Novpress, ISBN 978-80-87342-05-3, 2009.
 [2] BLACK, William R: An unpopular essay on transportation. Journal of Transport Geography. 2001, 9.
 [3] VAIRANI, Franco: Bit Car – Concept for stackable city car. [Online] [Citace: 4. 5. 2010.] <http://web.mit.edu/francov/www/citycar/>.
 [4] CUNHA, Antonio a kol.: Towards a new mobility. Únor 2007, sv. Nova Terra special on the EU supported project 'Connected Cities'.
 [5] Automobiles review. [Online] [Citace: 20.4. 2010.] <http://www.automobilesreview.com/auto-news/project-puma/11982/>.
 [6] Segway Advanced Development. [Online] [Citace: 20. 4. 2010.] <http://www.segway.com/en-v/>.
 [7] ČVUT. Základní definice dopravní telematiky. [Online] [Citace: 13. 4. 2010.] http://www.it.fv.cvut.cz/its/rok_2001/definice.htm.
 [8] Wasner, W., Anacker, C., Cebrat, G.: Innovative Mobilitätstools. Forschungsgesellschaft Mobilität – Austrian Mobility Research. FGM Alternative Antriebstechnik, 2007. 174 str.
 [9] WOODBURY, R.: The benefits of Ultra-Narrow Vehicles. 2003, 6 str.

Zprávy ze zahraničí

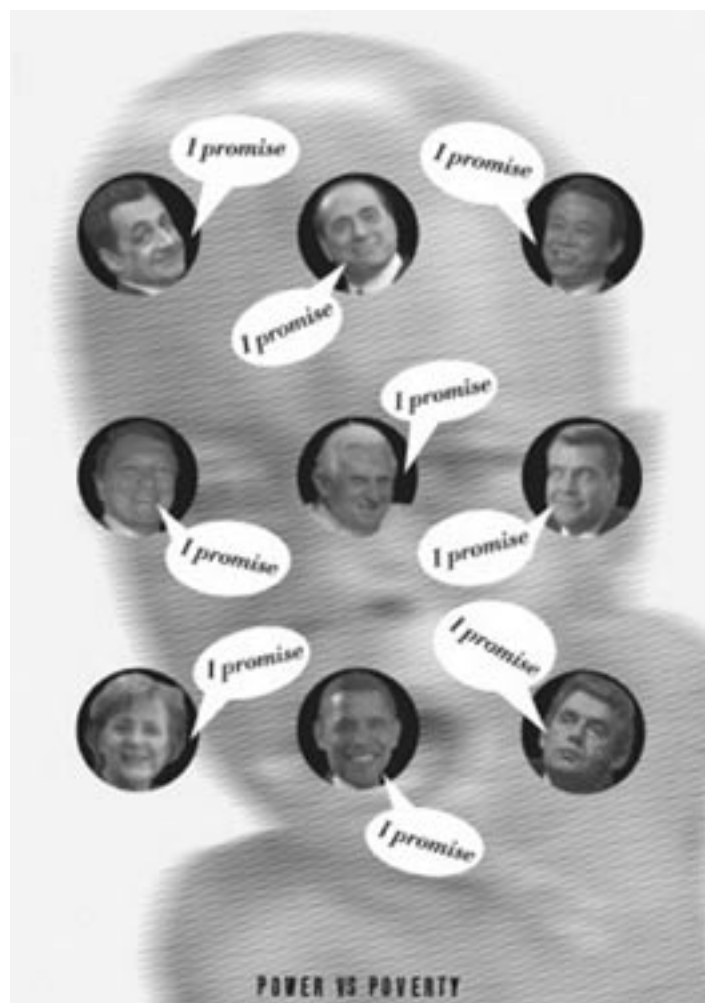
Soutěže – výsledky/výstavy

Výsledky soutěže 200. výročí Chopina

Ve Varšavě jury ve složení Stanislaw Moryto, Ferdynand Ruszczyk, Janusz Stanny, **Waldemar Świerzy** a Stanislaw Wieczorek vyhodnotila soutěž „Chopin 200th Anniversary“, kterou organizovala Akademia

Tři vítězné plakáty ze soutěže „Chopin 200th Anniversary“ ve Varšavě: Nahoře vlevo Michal Lojewski, vpravo Marcin Markowski a dole Marek Freudenreich / Dole vlevo plakát z akce „Power vs Poverty“ v Mexiku od autora Jana Bajtlika

Sztuk Pięknych ve Varšavě a Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki. 1. cena Michal Lojewski, 2. c. Marcin Markowski, 3. c. Marek Freudenreich a čestná uznání Maciej Buszewicz, Piotr Karczewski a Maciej Mytnik (všichni PL). Pořadatelé vytiskli 35 vybraných plakátů ve 200 kopiích, takže výstavy se konaly 1.>26. 3. 10 kromě Galerie Test ve Varšavě současně i v 20 dalších polských galeriích. Info – www.galeriatest.pl/index.php?strona=wystawy

1. mezinárodní výstava plakátu za zdravější svět

Osvaldo Gaona, aktivní grafik a pedagog z Univerzity v Pueble MX, spolu s kolegy zorganizoval tuto soutěž, do které přišlo přes 250 návrhů plakátů z 18 zemí celého světa. S vybranými 123 se můžete seznámit na www.gaonadiseno.blogspot.com/ nebo www.flickr.com/photos/cartelmundosaludable/ Z ČR se neúčastnil (jako obvykle) nikdo. Je zajímavé, že vedle domácích Mexičanů tvoří největší zastoupení Íránci (31). Na ukázky z plakátů vybraných na výstavu se podívejte na str. 18. Výstava má být otevřena v Muzeu Puebla MX.

Design vs poverty

I na facebooku se dá vypsat soutěž plakátu. Tato má název „Design versus chudoba“ a je to již druhý ročník soutěže, kterou organizují Diversamente Onlus a Sergio Olivotti. Jury – Reza Abedini, Marina Cordova Alvestegui, Pete Kircher, Yossi Lemel, Andrew Lewis, Luba Lukova a Woody Pirtle – vybere 3 vítěze, 15. 5. se ukončí i hlasování veřejnosti a všechny výsledky budou zveřejněny 20. 5. 10. Kontakt: info@posterdesigncontest.org; www.posterdesigncontest.org/

Euro-2012: Ukrajina je FOTBAL!

Výstava vybraných 50 plakátů autorů z UA, RU a DE ze soutěže na vizuální styl (plakát, symbol, oděvy apod.) k mistrovství Evropy ve fotbale Euro 2012 byla otevřena 3. 4.>3. 5. 10 v Charkově UA, kde se také některá utkání za dva roky odehrají. Soutěž organizovala Asociace grafických designérů 4. blok pod vedením prezidenta Trienále 4. blok **Olega Veklenka**. Jury tvořili nejznámější ukrajinští designéři

Nikolay Kovalenko (Kijev), Vladimir Lesnjak (Charkov), Irina Olenina (Charkov), Andriy Shevchenko (Berdjansk), Vitaly Shostya (Kijev) a **Oleg Veklenko** (Charkov). Kurátorky byly Veronika Kudinova a Svetlana Gorelova (Studio Кружок / Kruzhok). Info – E: ce_futbol@mail.ru; association4block@gmail.com; www.kruzhok.com.ua/ua_ce_futbol_posters.html/ (Více viz obrazová reportáž na str. 19).

Soutěže – nové akce

6. mezinárodní trienále scénického plakátu Sofia 2010

Tradiční divadelní trienále se v bulharském hlavním městě otevře v říjnu až listopadu 2010 v Národním centru moderního umění – Unie bulharských výtvarných umělců. Budou zde vystaveny plakáty ve dvou kategoriích: 1) vytištěné plakáty pro divadlo, cirkus, koncerty apod. z posledních 3 let a 2) plakáty na téma Gogol a jeviště. V hodnotitelské mezinár. jury se sejdou: Michel Bouvet FR, Pekka Loiri FI a **Lech Majewski** PL, ceny budou vyhlášeny na zahájení 11. 10. 10. Uzávěrka soutěže byla již 30. 4. 10, další podrobnosti zjistíte na – A.: Sixth International Triennial of Stage Poster – Sofia 2010, 6 Shipka St., floor 4, 1504 Sofia, Bulgaria; T: +359 2 8467248; F: +359 2 9460212; E: dari@omega.bg; albenasa@abv.bg; www.triennial.orbitel.bg

Mezinárodní soutěž plakátu v Fontenay-sous-Bois

Philippe Chat organizuje opět letos v Fontenay-sous-Bois FR „Graphisme dans la rue“, soutěž na plakát pro profesionální designéry, tentokrát na téma proti násilí na ženách. Vybrané plakáty budou vytištěny sítotiskem a vystaveny k Mezinárodnímu dni k potlačení násilí na ženách 25. 11. 10. Formát 40×60 cm na výšku..., na účast nyní ale už bude pozdě, **termín je 15. 5. 10.** Každý vybraný autor obdrží 1000 € a 20 výtisků plakátu. Podrobnější info získáte na A: graphisme dans la rue / Philippe Chat, Fontenay-en-Scènes, 166 boulevard Gallieni, 94120 Fontenay-sous-Bois, FR; T: 00 33 01 53 99 23 68; E: philippe.chat@lagaleru.org; www.lagaleru.org

Ten images for Ithaca 2010

9. mezinárodní soutěž plakátu – „10 obrazů pro Ithacu 2010“ má **uzávěrku již 21. 5. 10**, práce se zasílají elektronicky o rozměru 40×12 cm (na výšku), .jpg, 300 dpi. Podmínky i ceny jsou obdobné jako v minulých letech (1. c. 1000 € ad.), letošní téma je „Labels“ (Nálepky). Info: www.tenimages.org

Chicago International Poster Biennial 2010

Chicago International Poster Biennial Association pořádá druhý ročník stejnojmenné akce. Jury Paula Scher US, Holger Matthies DE, François Caspar FR, Rafal Olbinski PL/US, Marta Granados CO, Takashi Akiyama JP, Emek Eck US vybere práce na výstavu a zvolí zlatou, stříbrnou a bronzovou medaili, cenu Society of Typographic Arts (STA) a Project Osmosis Medal. Je možno zaslat až 5 publikovaných plakátů z let 2008–2010 (ve dvou výtiscích a v digitální podobě na web jako A4, 300 dpi, cmyk, .jpg), **uzávěrka je 22. 5. 10.** Kontakt – www.chicagobiennial.org/2010/rules/

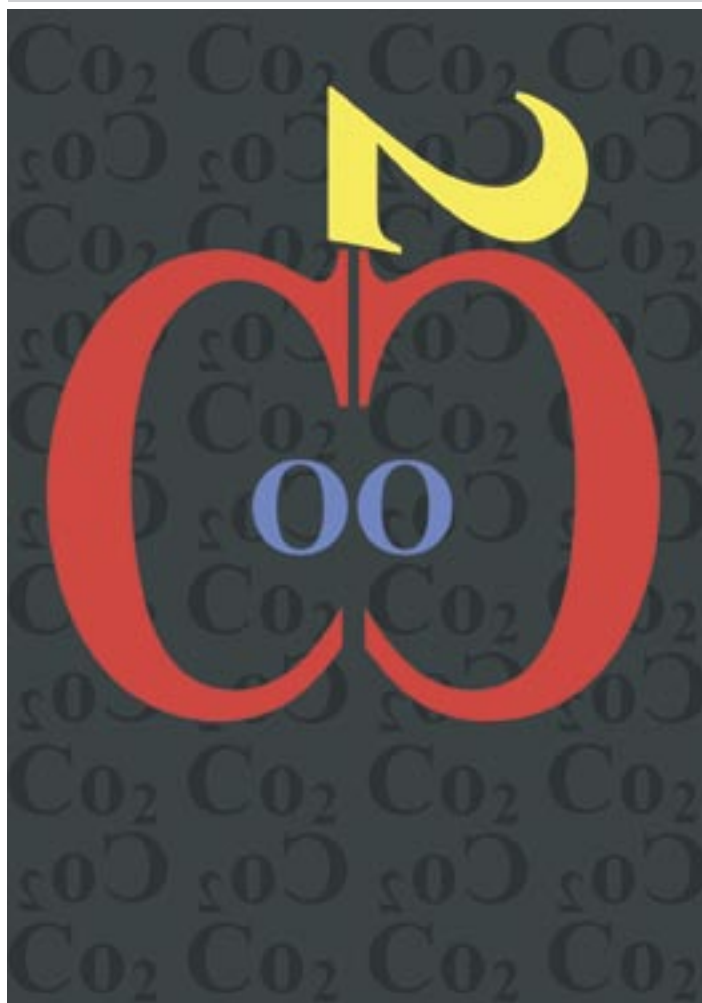
3. mezinárodní festival „Waiting for the morning“ Qom

Jako „Čekání na ráno“ je označena religiózní soutěž graf. designu vztahující se k imámu Mahdimu, kterou organizuje skupina studentů „Bright Morning“ z Íránu. Na pracích je třeba užít slovo „festival“. Udělena bude řada cen: 1. c. 800 USD, 2. c. 600 USD atd. 1.) Plakáty 50×70 cm a 2.) Logotypy 30×30 cm se zasílají digitálně (.tiff, CMYK, 300 dpi) a jako tisk A4. **Uzávěrka příjmu prací je 10. 6. 10.** Info – E: info@entezaresobh.ir; http://abna.ir/data.asp?lang=3&id=182759

Poster for tomorrow 2010 – Death is not Justice

Soutěž „Plakát pro zítřek – smrt není spravedlnost“ je zaměřena na zákaz trestu smrti v roce 2010. 58 zemí světa včetně USA ještě praktikuje trest smrti, který odporuje článku 5 deklaráce lidských práv. Plakáty posoudí jury – Michel Bouvet FR, Chen Fang CN, Kiko Farkas BR, Zelda Harrison US, Ayse Karamustafa TR, Yossi Lemel IL, Alain Le Querrec FR, Saki Mafundikwa ZW, **Ahn Sang Soo** KR, Parisa Tashakori IR, Lucille Tenazas US a Mięczyslaw Wasilewski PL. Vybráno bude 100 plakátů, které budou vystaveny na 100 místech ve světě 10. 10. 10 a budou zařazeny do sbírek prestižních muzeí plakátu: Center for the Study of Political Graphics US, Dansk Plakatmuseum DK, Design Museum Gent BE, Graphic Design Museum NL, Lahti Poster Museum FI, Les Arts Decoratifs FR, Museum für Gestaltung CH, Wilanow Poster Museum PL a Victoria and Albert Museum GB (ško-da, že česká muzea na seznamu chybí...). Do soutěže se plakáty zasílají v .jpg, 2 953×4 134 pixelů, 150dpi, RGB. **Deadline: 8. 7. 10** (v 12 h pacifického času). Info www.posterfortomorrow.org/

Dva plakáty autorů z Íránu – Ali Shoghi Benam (vlevo) a Hadi Heshmati – z akce „Za zdravější svět“ v mexickém Pueblu

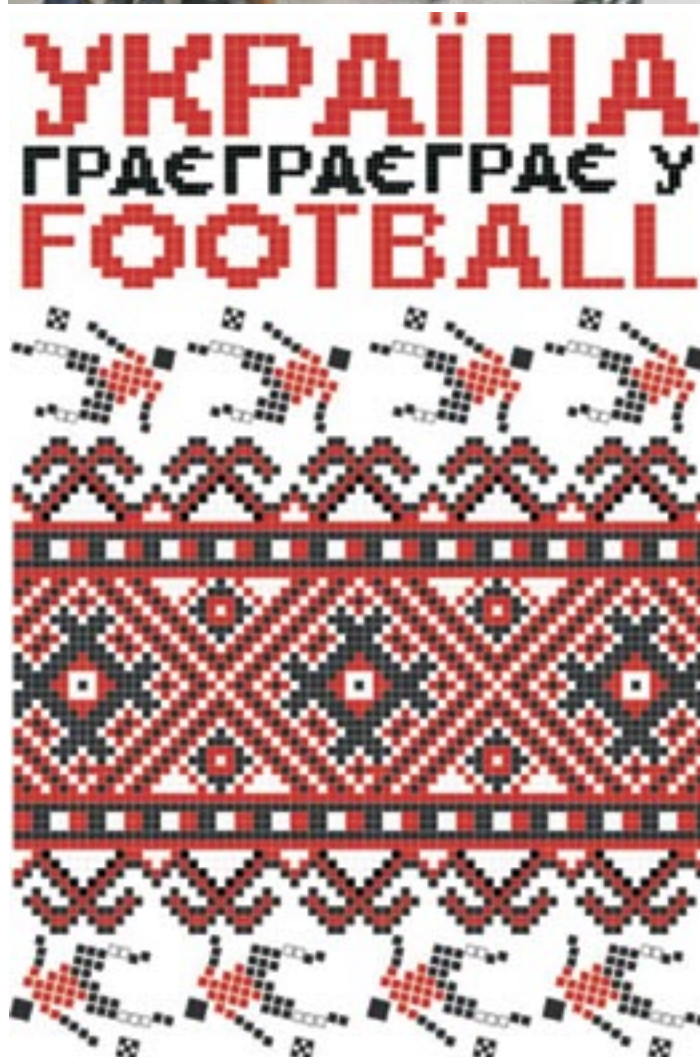

Z vernisáže mezinárodní soutěže plakátů „Ukrájina je fotbal“ v Charkově 3. 4. 10: Vpravo nahoře organizátor prof. Oleg Veklenko (čestný člen SBB) mezi svými bývalými i současnými studentkami a studenty – účastníky vernisáže v charkovské Akademii umění a designu / Nahoře plakát Aleny Pritulové / Vítězný návrh vytvořil Alexei Popotsev, který získal Grand Prix (vpravo) / Dole plakát Daniila & Valerye Galchenkových / Vedle vpravo Alina Bogoslavcetsová (všichni autoři jsou z Ukrajiny)

Felicity – mezinárodní soutěž grafického designu

V Benátkách IT byla vyhlášena nová mezinárodní soutěž na téma „Felicity – Změň tvoje město, změň svůj život (Change your City, Change your Life)“. Účastnit se je možné dvěma způsoby, buď 1. intelektuálním návrhem nebo 2. praktickým návrhem, které odpovídná na otázky 1) Má grafika smysl v čase krize? či 2) Jak může město kvalitně růst? Práce se může dotknout témat jako integrace různých kultur a náboženství, potřeby obyvatel (mladí, staří, hendikepovaní...), technické inovace, interakce města a přírody, bezpečnost ad. V jury budou grafici David Carson, Woody Pirtle, Armando a Maurizio Milani, David Tarkover, Raymundo Sesma, **Chaz Maviyane Davies**, Yossi Lemel a architekti Maurizio Varratta, Andreas Kipar a Marco Navarra. Účastníci dodají po jednom návrhu formátu 70×100 cm v .jpg (72 dpi) nebo .pdf – **uzávěrka 30. 6. 10**. Vítězné práce budou publikovány a vystaveny v říjnu v Benátkách. Info Stefano Meneghetti, P.zza S.Leonardo 16 Giulia Comba, 31100 Treviso IT; Veronique Mounition T: +39 0422 541 865; Margherita Maggiolo info@felicityproject.it; www.felicityproject.it

Výstavy

Golden Bee 9

Kdo se chystá koncem léta do Moskvy na 9. moskevské bienále grafického designu Zlatá včela, má zde k dispozici data této akce:

- Hlavní výstava – Centralnyj dom chudožnika, 25. 8.>3. 9. 10
- Výstava mezinárodní poroty – Ruská akademie umění, Tsereteli Art Gallery, 1.>20. 9. 10
- Přednášky a workshopy členů mezinár. poroty 1.>2. 9. 10 – Centralnyj dom chudožnika a Vyšší akademická škola grafického designu. Info na www.goldenbee.org/eng/homegl; www.goldenbee.org/9th/eng

Ze světa designu...

János Kass 1927–2010

Známý maďarský grafik János Kass (nar. 26. 12. 27 v Szegedu HU) zemřel 29. 3. 10 v Budapešti ve věku 82 let. Od 2. Bienále Brno '66 se účastnil svými plakáty a ilustracemi na Bienále zejména v 60. a 70. letech, na 6. Bienále Brno '74 získal bronzovou medaili.

PIDLUKÉ-PADLUKÉ!

17. 4. 2010 byly vydány MK ČR noviny „big thanks for big things“ připravené na počest 75. narozenin Jiřího Šalamouna Lubošem Drtinou...

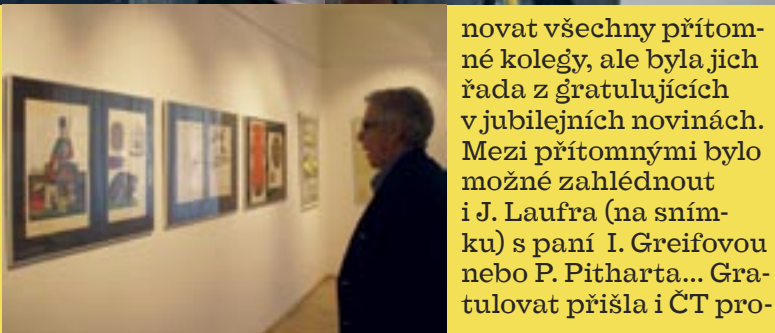
má velkou zásluhu na veselém, ale důstojném průběhu oslavy. Výstavu moc hezky uvedl kurátor Jan Rous s loutkami, zde s Dr. Faustem... Nelze tu vyjme-

... a 21. 4. 2010 už hurá do Příbrami na vernisáž výstavy JŠ konané při stejné příležitosti. Návštěva se vyplatí ovšem i kdykoli do 2. 6. 2010, rozsáhlá a báječná výstava je v sousedství stále expozice F. Drtikola.

Přiléhavý hudební doprovod způsobila skupina Švajneraj, dcera JŠ Bára, také akad. mal.,

novat všechny přítomné kolegy, ale byla jich řada z gratulujících v jubilejních novinách. Mezi přítomnými bylo možné zahlédnout i J. Laufra (na snímku) s paní I. Greifovou nebo P. Pitharta... Gratulovat přišla i ČT pro-

střednictvím snad nejznámějšího „dítěte“ JŠ, Maxipsa Fíka, který dovezl i narozeninový dort... Tedy Maxidort, na kterém si pochutnávali malí i velcí účastníci vernisáže. Big thanks, pane profesore!

JŠ, Pidluke-Padluke, 1976, fragmenty

Šalamoun 75

V dodatečné laskavé svolení JŠ k užití doufá KA